

อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่มโดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่าง
เพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

นางสาวธารวิมล ดิษฐรักษ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF AMBIVALENT SEXISM ON COLLECTIVE ACTION: MEDIATING ROLES OF GENDER SPECIFIC SYSTEM JUSTIFICATION AND PERCEIVED ADVANTAGES OF BEING A WOMAN

Miss Tanwimol Didtharuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology
Faculty of Psychology
Chulalongkorn University
Academic Year 2015
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกชั้นต่อการกระทำเพื่อ
	กลุ่มโดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้
	ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน
โดย	นางสาวธารวิมล ดิษฐรักษ์
สาขาวิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัคนางค์ มณีศรี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ประพิมพา จรรย์รัตนกุล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล)

ธารวิมล ดิษฐรักษ์ : อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่มโดยมี การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปร ส่งผ่าน (EFFECTS OF AMBIVALENT SEXISM ON COLLECTIVE ACTION: MEDIATING ROLES OF GENDER SPECIFIC SYSTEM JUSTIFICATION AND PERCEIVED ADVANTAGES OF BEING A WOMAN) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.คัตนางค์ มณีศรี, 76 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำ เพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัว แปรส่งผ่าน ผู้ร่วมการวิจัยเป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี อายุ 18-22 ปี จำนวน 188 คน โดยผู้ร่วม การวิจัยได้รับการสุ่มเข้าสู่หนึ่งในเงื่อนไขการทดลองทั้งสามเงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขการเหยียดเพศแบบ เป็นปฏิปักษ์ เงื่อนไขการเหยียดเพศแบบให้คุณ และเงื่อนไขควบคุม ผู้ร่วมการวิจัยอ่านข้อความที่มี เนื้อหาเกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ การเหยียดเพศแบบให้คุณ หรือเจตคติเกี่ยวกับเรื่อง ทั่วไปตามเงื่อนไขการทดลองของตน จากนั้นตอบแบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และแบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง ในตอนท้ายผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อ ขอรับใบปลิวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรณรงค์ให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิงไปแจกจ่ายให้ ผู้อื่นต่อตามความสมัครใจเพื่อเป็นการวัดพฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์อิทธิพล พบว่า ทั้งการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อ ได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงไม่ใช่ตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบ แยกขั้วและการกระทำเพื่อกลุ่ม มีเพียงการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศเท่านั้นที่มีอิทธิพลทางตรง ต่อการกระทำเพื่อกลุ่มในเงื่อนไขการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์

สาขาวิชา จิตวิทยา

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5577611038 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: AMBIVALENT SEXISM / COLLECTIVE ACTION / GENDER-SPECIFIC SYSTEM JUSTIFICATION / PERCEIVED ADVANTAGES OF BEING A WOMAN

TANWIMOL DIDTHARUK: EFFECTS OF AMBIVALENT SEXISM ON COLLECTIVE ACTION: MEDIATING ROLES OF GENDER SPECIFIC SYSTEM JUSTIFICATION AND PERCEIVED ADVANTAGES OF BEING A WOMAN. ADVISOR: ASST. PROF. DR.KAKANANG MANEESRI, Ph.D., 76 pp.

The purpose of this study was to examine the mediating roles of gender-specific system justification and perceived advantages of being a woman in the association between ambivalent sexism and collective action. Participants were 188 female undergraduate students with the age ranged from 18-22 years old who were randomly assigned to one of the three conditions: hostile sexism, benevolent sexism, or control. Participants read the message containing either 1) hostile sexism, 2) benevolent sexism, or 3) gender-unrelated contents and then completed gender-specific system justification questionnaire and perceived advantages of being a woman questionnaire. Finally, they were asked to indicate the amount of flyers about gender equality campaign they volunteered to distribute as a measure of collective action.

Path analysis showed that neither gender-specific system justification nor perceived advantage of being a woman mediated the relationship between ambivalent sexism and collective action. Only gender-specific system justification had the direct effect on collective action in the hostile sexism condition.

Field of Study: Psychology

Academic Year: 2015

Student's Signature .....

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความสำเร็จและความเมตตาและกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคนางค์ มณีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาการและแนวคิดในการทำงานวิจัย รวมทั้งทุ่มเทตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ ตลอดจนให้กำลังใจและคำแนะนำที่มีค่าอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ที่ได้สละเวลาถ่ายทอดความรู้และให้คำปรึกษาทางด้านสถิติแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ อาจารย์จรุงกุล บุรพวงค์ อาจารย์ ดร.อภิชนา ไชยวุฒิกรณวานิช อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์ อาจารย์ ดร.ประพิมพ์พา จรัสรัตนกุล อาจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณรวีตา ระย้านิล ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะจิตวิทยาทุกท่าน โดยเฉพาะคุณวัลลภ สีหเดชวิระ ที่คอยให้ความช่วยเหลือดำเนินการในด้านต่างๆ ด้วยความเมตตาเสมอมา

ขอขอบคุณคุณศุภมาส ศรีปาน ที่คอยให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือและอยู่เคียงข้างผู้วิจัยในทุกช่วงเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคุณปาริฉัตร มาตรวิจิตร คุณจิรายุ เลิศเจริญวนิช สำหรับความรักและมิตรภาพดีๆ ทำให้ผู้วิจัยอบอุ่นใจอยู่เสมอ ขอขอบคุณคุณณัฐริกา บุญธรรม คุณกุสุมา กาญจนประกิจ ตลอดจนเพื่อนร่วมรุ่น พี่น้องชาวจิตวิทยาสังคม รวมถึงเพื่อนรักทุกท่านที่คอยถามไถ่และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอดจนสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ นายบรรยง ดิษฐรักษ์ คุณแม่ นางวิราโร ดิษฐรักษ์ คุณยาย นางอุดมพร เกษศิริ และคุณปู่ ร.ต.ต.เจริญ ดิษฐรักษ์ ที่เลี้ยงดูผู้วิจัยมาด้วยความรัก ความอบอุ่น เป็นแรงใจสำคัญในการก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต และขอขอบคุณน้องสาว แพทย์หญิงดวงดาลัย ดิษฐรักษ์ ที่อยู่เคียงข้างกันเสมอทั้งในยามทุกข์และยามสุข ความสำเร็จในวันนี้คงเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากปราศจากกำลังใจที่ยิ่งใหญ่จากครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ความเป็นเพศ	4
ความแตกต่างทางเพศ	5
เจตคติต่อผู้หญิง.....	5
การเหยียดเพศ	6
การเหยียดเพศแบบแยกชั้น.....	8
การกระทำเพื่อกลุ่ม	10
ทฤษฎีการรับรู้ความยุติธรรมของระบบสังคม	11
การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศในระบบสังคม	12
การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	16
ขอบเขตของการวิจัย.....	17
ตัวแปรในการวิจัย	17

สมมติฐานการวิจัย	17
คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	18
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	19
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	20
กลุ่มตัวอย่าง	20
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ.....	22
ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	31
ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	37
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	46
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	52
รายการอ้างอิง	58
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก	65
ภาคผนวก ข	69
ภาคผนวก ค	70
ภาคผนวก ง.....	71
ภาคผนวก จ	72
ภาคผนวก ฉ	73

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 76

สารบัญตาราง

ตาราง 1 ตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อความที่เกี่ยวกับผู้ชายและผู้หญิง.....	23
ตาราง 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย ($N = 188$).....	31
ตาราง 3 ข้อมูลของผู้ร่วมการวิจัยแจกแจงตามเงื่อนไขการทดลอง ($N = 188$).....	33
ตาราง 4 ข้อมูลของผู้ร่วมการวิจัยแจกแจงตามคณะ ($N = 188$).....	34
ตาราง 5 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ($N = 188$).....	35
ตาราง 6 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา.....	35
ตาราง 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการกระทำเพื่อกลุ่มแจกแจงตามเงื่อนไขการทดลอง.....	36
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ ($N = 127$).....	41
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการเหยียดเพศแบบให้คุณ ($N = 125$).....	44
ตาราง 10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	45

สารบัญภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	18
ภาพ 2 ขั้นตอนการทดลอง.....	29
ภาพ 3 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ.....	39
ภาพ 4 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเหยียดเพศแบบให้คุณ	42

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมและสภาพแวดล้อมที่บุคคลทุกคนอาศัยอยู่ตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตมาจนถึงทุกวันนี้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการกำหนดคุณลักษณะของบุคคลนั้นๆ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ากำหนดความเป็นชายเป็นหญิงให้กับตัวเรา บุคคลได้รับการสั่งสมความคิดและความเชื่อ สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน จนกลายมาเป็นภาพในความคิดของบุคคลที่เชื่อเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างผู้ชายและผู้หญิง หรือเป็นภาพในความคิดของความเป็นชายและหญิง เป็นความคิดที่ว่าหญิงชายย่อมมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป ทำให้ในบางครั้งเกิดผลร้ายต่อผู้หญิงซึ่งมักถูกมองว่าอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่า เป็นผู้ตามหรือผู้ถูกกำหนด ส่วนผู้ชายอยู่ในสถานะที่เหนือกว่า เป็นผู้นำและผู้กำหนด (Eagly, Karau, & Makhijani, 1995)

การเรียนรู้บทบาททางเพศจากคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดมีส่วนสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ทางเพศและบทบาทในสังคมของบุคคล เมื่อบุคคลได้รับผลทางบวก เช่น ได้รับรางวัล ได้รับคำชมเชย จากการแสดงพฤติกรรมหนึ่งๆ บุคคลนั้นจะรับรู้ว่าจะควรแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป ในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมใดที่แสดงออกมาแล้วได้รับผลทางลบ เช่น ถูกตำหนิติเตียน ถูกลงโทษ บุคคลก็จะลดหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้นอีก ทั้งนี้เพื่อให้สังคมยอมรับว่าเขาเป็นบุคคลที่ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมนั่นเอง (Carter & McClockey, 1983; Hetherington & Parke, 1986)

ในปัจจุบันพบว่าบทบาททางเพศที่กำหนดว่าชายหญิงต้องทำหน้าที่แตกต่างกันมีผลต่อสังคมน้อยลง เนื่องด้วยโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในหลายสิบปีที่ผ่านมา (Twenge, 1997) ทำให้สังคมของเราเปลี่ยนจากระบบพึ่งพาเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ผู้หญิงจึงได้รับโอกาสมากขึ้น ไม่จำเป็นต้องอยู่ในบ้านทำหน้าที่เป็นภรรยาหรือมารดาเพียงอย่างเดียว อีกทั้งยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่มหรือการกีดกันทางสังคมต่างๆ ส่งผลให้การกีดกันเหล่านั้นเริ่มไม่เป็นที่ยอมรับ สังคมดูเหมือนเกิดความเสมอภาคมากขึ้น แต่เราก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นเองที่อาจทำให้บุคคลปิดบังความเกลียดชังหยามเหยียดของตนเอาไว้ได้ (Pheterson, Kiesler, & Goldberg, 1971) และเมื่อลองมองให้ลึกซึ้งไปนั้นผู้หญิงยังคงได้รับผลกระทบจากการเหยียดเพศ ต้องเผชิญกับการถูกรังเกียจ การถูกเลือกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเสียเปรียบผู้ชายในหลายๆ ประเด็น (Glick & Fiske, 2001)

จากที่ได้กล่าวไปแล้ว แม้ว่าปัจจุบันความเป็นอยู่ของผู้หญิงได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วในหลายๆ ประเทศ ถึงกระนั้น เราก็พบหลักฐานที่สามารถยืนยันได้อย่างหนักแน่นว่าการกระจายอำนาจรวมทั้งสิทธิต่างๆ ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายยังคงมีความเหลื่อมล้ำอยู่ในสังคมทั่วไป (Becker & Wright, 2011) เช่น ผู้หญิงที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง หรือตำแหน่งหัวหน้างานมีจำนวนน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบโดยรวมแล้วพนักงานหญิงได้รับค่าตอบแทนจากการทำงานน้อยกว่าพนักงานชายเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 16 รวมทั้งผู้หญิงที่เป็นตัวแทนในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญต่างๆ ทางการเมืองยังมีสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับตัวแทนผู้ชาย (Barreto, Ryan, & Schmitt, 2009) ผู้หญิงจำนวนมากประสบกับการกีดกันทางเพศโดยตรง (Swim, Hyers, Cohen, & Ferguson, 2001) พอๆ กับการกีดกันทางเพศที่เกิดขึ้นแบบแยบยลซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ยากกว่า (Spencer, Steele, & Quinn, 1999) ในสังคมไทยเองก็พบหลักฐานของความไม่เท่าเทียมทางเพศเหล่านี้เช่นกัน

ถึงแม้บทบาทและการได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมของผู้หญิงไทยจะเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต (อรพินท์ สฟโชคชัย, 2541) จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาพบว่า ผู้หญิงไทยมีโอกาสด้านการศึกษามากขึ้น รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานผลักดันให้ผู้หญิงเป็นแรงงานหลักในภาคอุตสาหกรรมการผลิต การพาณิชย์กรรม และการบริการมากขึ้น แต่ก็ยังไม่อาจสรุปได้ว่าผู้หญิงไทยมีโอกาสด้านการศึกษาและอาชีพเท่าเทียมกับผู้ชาย (ทิพวัลย์ แก้วมีศรี และมิ่งสรรพ์ ขาวสอาด, 2550) และแม้ว่าประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาสตรีมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง แต่ถึงอย่างไร การที่ผู้หญิงจะได้รับสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายในทุกด้านนั้นยังต้องพึ่งพาการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้อีกมาก (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2550)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อมีการศึกษาเกี่ยวกับความเท่าเทียมของกลุ่มคนในสังคม การเหยียดเพศ (Sexism) เป็นประเด็นที่ควรศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว (Ambivalent sexism) ซึ่งเป็นความรู้สึกไม่แน่ใจ ความคิดสองจิตสองใจ หรือความคิดแบบแยกขั้วที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิง โดยมีทั้งความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์และความรู้สึกยกย่องให้เกียรติแทนที่จะเป็นความรู้สึกใดๆ เพียงด้านเดียว ทั้งนี้เพราะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงมีความซับซ้อน ผู้ชายแสดงออกถึงการยกย่องผู้หญิงพอๆ กับการด่าทอเสียดสี ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมจึงไม่ได้มีเพียงแง่ลบเท่านั้น (Eagly & Mladinic, 1993; Guttentag & Secord, 1983; Tavis & Wade, 1984)

การศึกษาของ Glick และ Fiske (1996) เกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว ได้เสนอว่าการแยกขั้วในการรับรู้ที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิงนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ ได้แก่ การเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ (Hostile sexism) ซึ่งการเกิดความรู้สึกเกลียดชัง ถูกเหยียดหยามผู้หญิงที่ประพฤติตนขัด

กับจารีตประเพณี เช่น ผู้หญิงที่มีลักษณะยั่ววนทางเพศ ผู้หญิงทำงาน เป็นต้น ส่วนอีกแบบหนึ่งคือ การเหยียดเพศแบบให้คุณ (Benevolent sexism) ซึ่งเป็นการเกิดความรู้สึกรักใคร่ ให้เกียรติ ยกย่อง ผู้หญิงที่ประพฤติตนตามจารีตประเพณี เช่น ผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน ผู้หญิงที่มีความอ่อนอ่อนตามผู้ชาย เป็นต้น การที่ผู้ชายแบ่งแยกการรับรู้ออกเป็น 2 ขั้วเช่นนี้ ทำให้พวกเขาสามารถหลีกเลี่ยงความรู้สึกขัดแย้งภายในจิตใจที่มีต่อผู้หญิงที่ประพฤติตนแตกต่างกันไปในสังคมได้ หากมองแบบผิวเผินแล้วการเหยียดเพศแบบให้คุณนี้ดูเหมือนจะไม่มีพิษภัยที่ร้ายแรงอะไร แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับมีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้หญิงในสังคม และการคงไว้ซึ่งความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ

มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งพบว่าบ่อยครั้งที่บุคคลทั้งชายและหญิงไม่สามารถจำแนกได้ว่าการเหยียดเพศแบบให้คุณนั้นเป็นหนึ่งในการแสดงออกถึงการกีดกันทางเพศ (Barreto & Ellemers, 2005; Swim, Mallett, Russo-Devosa, & Stangor, 2005) ในทางตรงข้ามบุคคลกลับรับรู้ว่าการเหยียดเพศแบบให้คุณเป็นสิ่งที่พึงกระทำ โดยมองว่าการที่ผู้ชายให้ความช่วยเหลือ ดูแล ยกย่อง และให้เกียรติผู้หญิง มีความถูกต้องเหมาะสมอยู่แล้ว ไม่ใช่การเหยียดเพศแต่อย่างใด แต่สิ่งที่ทำให้การเหยียดเพศแบบให้คุณแตกต่างจากการปกป้องดูแลผู้หญิงในแบบต่างๆ ไปก็คือ ถ้าบุคคลมีการเหยียดเพศแบบให้คุณ สิ่งดีๆ ที่บุคคลนั้นหยิบยื่นให้แก่ผู้หญิงพร้อมจะหยุดและหมดลงทันที หากผู้หญิงคนนั้นไม่ประพฤติปฏิบัติตนตามบทบาททางเพศที่สังคมกำหนดไว้ ต่างจากบุคคลที่กระทำสิ่งดีๆ ต่อผู้หญิงโดยไม่ได้แบ่งแยกว่าผู้หญิงเหล่านั้นจะต้องประพฤติตนตามจารีตประเพณีหรือไม่ (Becker, 2010; Glick, Diebold, Bailey-Werner, & Zhu, 1997)

ความไม่เท่าเทียมทางเพศที่เกิดขึ้นนั้นเห็นได้ชัดว่าส่งผลกระทบต่อผู้หญิง ดังนั้น ผู้หญิงเองจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะกระทำการใดๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มตนและเพื่อขจัดความไม่เท่าเทียมเหล่านั้นให้หมดสิ้นไป แต่เนื่องด้วยการเหยียดเพศแบบให้คุณทำให้ผู้หญิงมีความรู้สึกด้านบวกเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มตนซึ่งเป็นกลุ่มที่เสียเปรียบมากขึ้น ผู้หญิงจึงยอมรับและหาเหตุผลให้กับความเชื่อที่ว่าเพราะผู้ชายมีสถานภาพเหนือกว่าจึงต้องดูแลผู้หญิงที่มีสถานภาพต่ำกว่า ด้วยเหตุนี้ความต้องการที่จะลุกขึ้นมาพัฒนาความเป็นอยู่ของกลุ่มตนให้ดียิ่งขึ้นก็ลดน้อยลงไปด้วย (Jost & Hunyady, 2002; Napier, Thorisdottir, & Jost, 2010; Wakslak, Jost, Tyler, & Chen, 2007) ในทางกลับกันหากผู้หญิงเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ ซึ่งเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการของผู้ชายที่จะกดขี่ข่มเหงผู้หญิงให้อยู่ในสถานะที่ต่ำกว่า ข้ำร้ายผู้ชายเหล่านั้นยังไม่กระทำการใดๆ เพื่อที่จะชดเชยให้ความไม่เท่าเทียมกันนั้นอีก จึงส่งผลให้ผู้หญิงแสวงหาหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตน นำไปสู่การเพิ่มความต้องการที่จะกระทำเพื่อกลุ่มได้ (Glick & Fiske, 2001; Jackman, 1994)

Becker และ Wright (2011) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกตัวต่อเพศหญิงที่มีต่อการทำนายนการกระทำเพื่อกลุ่ม ในการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในสังคม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศในสังคม และการรับรู้ถึงข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง พบว่าผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฎิบัติจะรับรู้ถึงความยุติธรรมระหว่างเพศนั้นมีต่ำ รวมทั้งรับรู้ถึงข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงน้อยลง ส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนและผู้หญิงคนอื่นๆ ในสังคมดียิ่งขึ้น ในทางกลับกัน ผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณจะรับรู้ถึงความยุติธรรมระหว่างเพศนั้นมีสูง รวมทั้งรับรู้ถึงข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการที่ทาประโยชน์เพื่อกลุ่มลดน้อยลง

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงผลเสียของการสังสมความคิด ความเชื่อ รวมถึงเจตคติของคนในสังคมที่มาจากอดีตเกี่ยวกับความไม่ยืดหยุ่นในบทบาททางเพศ ซึ่งส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นละเลยการให้คุณค่าและให้ความสำคัญกับการคิดหาหนทางแก้ปัญหาเรื่องความไม่เสมอภาคทางเพศที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะผู้หญิงเองที่ได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้มากที่สุด รวมทั้งยังไม่มิงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบแยกตัวในลักษณะดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกตัวที่มีต่อการกระทำเพื่อกลุ่มของผู้หญิงในสังคม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน เพื่อที่จะได้ทราบว่ามีผลของการเหยียดเพศแบบแยกตัวต่อการกระทำเพื่อกลุ่มที่พบในสังคมตะวันตกนั้น จะเกิดผลแบบเดียวกันในบริบทของวัฒนธรรมไทยด้วยหรือไม่ เพื่อที่จะสามารถนำข้อค้นพบต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศในสังคมไทย และพัฒนาความเป็นอยู่ของหญิงไทยให้ดียิ่งขึ้นได้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นเพศ (Gender)

ความเป็นเพศ หมายถึง เพศที่ถูกกำหนดโดยเงื่อนไขทางสังคมและค่านิยมทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทางสังคมหรือวัฒนธรรมได้ (Unger, 1979) ซึ่งแตกต่างจาก เพศ (Sex) ที่หมายถึง ความแตกต่างทางด้านชีววิทยาในส่วนของประกอบของลักษณะทางพันธุกรรม ลักษณะทางกายภาพ และโครงสร้างของมนุษย์ ดังนั้น ความเป็นเพศจึงเป็นสิ่งที่ไม่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ในภายหลัง หรือถูกทำให้เป็นขึ้น ความเป็นเพศนี้ได้ถูกนำมากล่าวถึงในวงการทางจิตวิทยาอย่างกว้างขวางในการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง

ความแตกต่างทางเพศ (Sex difference)

ความแตกต่างทางเพศนี้เป็นความแตกต่างระหว่างความเป็นเพศชายและความเป็นเพศหญิง ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ เช่น ปัจจัยทางด้านชีววิทยา ปัจจัยทางสังคม และสิ่งแวดล้อม ความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิงที่สามารถสังเกตได้ง่ายที่สุดคือ ความแตกต่างทางด้านสรีระ ซึ่งสิ่งนี้เป็นพื้นฐานไปสู่ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันในทางอื่นๆ ด้วย เช่น สถิติปัญญา ความสามารถ สภาพจิตใจและสภาวะทางอารมณ์ (Lips, 2006)

จากการศึกษาของ William และ Best (1994 อ้างถึงใน Lips, 2006) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงข้ามวัฒนธรรม พบว่า ผู้ชายมีความเหมาะสมในการเป็นผู้นำและคนทำงานมากกว่าผู้หญิง ซึ่งถูกมองว่ามีความเหมาะสมในการเป็นผู้ตามและดูแลครอบครัวมากกว่า จึงเห็นได้ว่าสังคมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดคุณลักษณะของความเป็นชายและหญิง โดยเพศชายอยู่ในสถานะที่เหนือกว่า เป็นผู้นำและผู้กำหนด ส่วนเพศหญิงมักจะอยู่ในสถานะที่ด้อยกว่า เป็นผู้ตามหรือผู้ถูกกำหนด

การรับรู้ความแตกต่างทางเพศเหล่านี้ทำให้บุคคลได้รับการสั่งสมความคิดและความเชื่อ สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน จนกลายเป็นภาพในความคิดของบุคคลในความเชื่อเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างผู้ชายและผู้หญิง หรือเป็นภาพในความคิดของความเป็นชายและหญิง (Gender Stereotypes) ที่เชื่อว่าเพศชายต้องมีลักษณะชอบผจญภัย ก้าวร้าว ทะเยอทะยาน และมีเหตุผล ส่วนเพศหญิงต้องช่างฝัน อารมณ์ไม่แน่นอน ตื่นเต้นง่าย และสุภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นสำคัญ (Eagly, Karau, & Makhijani, 1995) หรืออาจกล่าวให้ชัดเจนขึ้นไปอีกได้ว่า เป็นความเชื่อและเจตคติเกี่ยวกับความเป็นผู้หญิง (Femininity) ที่จะต้องมีลักษณะ มีอารมณ์อ่อนไหว เต็มไปด้วยความรู้สึก ยอมตาม เป็นมิตร หรือความเป็นผู้ชาย (Masculinity) ที่จะต้องมีลักษณะชอบผจญภัย รักอิสระ ชอบควบคุม และแข็งแรง โดยเมื่อมีการเชื่อมโยงรูปแบบพฤติกรรมใดกับเพศใดเพศหนึ่ง จนมองข้ามความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือกรณียกเว้นต่างๆ สิ่งนั้นจะกลายเป็นความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมนั้นๆ ย่อมเกี่ยวข้องกับความเป็นผู้หญิงหรือไม่ก็ผู้ชาย (Unger, 1979) ปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลมากพอที่จะนำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อเพศใดเพศหนึ่งอย่างไม่เท่าเทียมได้

เจตคติต่อผู้หญิง (Attitudes toward women)

การศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่อผู้หญิงนั้นเป็นการศึกษาถึงองค์ประกอบของความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่ส่งผลต่อการประเมินผู้หญิงในสังคมในทางบวกหรือลบ โดย

องค์ประกอบทั้ง 3 สิ่งนี้ส่งผลต่อเจตนาในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลต่อผู้หญิง (Archer & Lloyd, 2002)

ภาพสะท้อนจากสิ่งต่างๆ ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรม ศิลปะการแสดง หรือชีวประวัติต่างๆ ทำให้เราเห็นชัดเจนว่า ในสมัยก่อนผู้หญิงถูกจำกัดสิทธิอยู่เพียงแคภายในครอบครัว นั่นคือ เมื่อผู้หญิงเป็นมารดาจะทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร เมื่อเป็นภรรยาจะทำหน้าที่ในการดูแลสามีและครอบครัว ทำให้ผู้ชายมีบทบาทอย่างมากในการติดต่อกับสังคมภายนอกบ้าน การทำงานและการหาเลี้ยงครอบครัว (พิมลพรรณ วายจตุ, 2536) แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของเศรษฐกิจและสังคม จากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้ผู้หญิงได้ก้าวเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมทางสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเป็นผู้นำ ทำให้เมื่อพิจารณาเจตคติต่อผู้หญิงในปัจจุบันจะพบว่า เจตคติต่อผู้หญิงมีแนวโน้มในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น (จุลาภา ศรีละเวช, 2551) ผู้หญิงได้รับการยอมรับจากสังคมว่าสามารถจัดการกับสถานการณ์ทั้งในบ้านและนอกบ้านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การที่ผู้หญิงได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ ทางสังคม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับผู้ชายมากขึ้น เป็นเหตุให้เจตคติต่อผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปัจจุบันสถานะของผู้หญิงจะก้าวหน้าไปอย่างเด่นชัดในหลายๆ ด้าน แต่เมื่อพิจารณาถึงความเสมอภาคหรือเท่าเทียม พบว่ายังมีผู้หญิงส่วนมากในสังคมที่ยังไม่ได้รับความเท่าเทียมเท่าที่ควรจะเป็น ยังมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญหลายประการที่ทำให้พวกเขายังคงถูกเลือกปฏิบัติ เช่น ความคิด ความเชื่อ ค่านิยมดั้งเดิมที่สังคมยังยึดถือว่าผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง ทำให้ผู้ชายมีฐานะเป็นผู้นำ และผู้หญิงมีฐานะเป็นผู้ตาม

การเหยียดเพศ (Sexism)

การเหยียดเพศเป็นประเด็นที่ได้รับความนิยมและมักถูกกล่าวถึงเสมอตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างทางเพศหรือเจตคติในด้านต่างๆ ต่อเพศ โดยเฉพาะเพศหญิง การเหยียดเพศเป็นคำที่เริ่มใช้กันราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 ซึ่งการเหยียดเพศเกิดมาจากความเกลียดชังหรือความรังเกียจเดียดฉันท์ที่มีต่อเพศใดเพศหนึ่ง เป็นคติความเชื่อหรือเจตคติต่อเพศใดเพศหนึ่งว่ามีความด้อยกว่าอีกเพศหนึ่ง แบ่งแยกและเลือกที่รักมักที่ชังต่อเพศใดเพศหนึ่ง (Glick & Fiske, 2001) สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น การกีดกันในการรับสมัครเข้าทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การให้เงินค่าจ้าง ซึ่งการกีดกันทางเพศนี้หากมีในปริมาณที่มากเกินไปอาจนำไปสู่การคุกคามทางเพศ การข่มขืนหรือความรุนแรงทางเพศในรูปแบบอื่นๆ ได้

เมื่อมีการศึกษาเกี่ยวกับการเหยียดเพศ โดยส่วนใหญ่แล้วเรามักจะกล่าวถึงในบริบทที่บุคคลนั้นเป็นผู้หญิง Lips (2006) ได้ให้ความหมายของการเหยียดเพศว่า เป็นความลำเอียงทางเจตคติและพฤติกรรมที่แบ่งแยกต่อผู้หญิง เพียงเพราะว่าพวกเธอเป็นผู้หญิง โดยมีการประเมินคุณสมบัติต่างๆ ของผู้หญิงในทางลักษณะที่ต่ำกว่าผู้ชาย แม้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว ความรู้ความสามารถที่แต่ละเพศมีนั้น จะอยู่ในระดับเดียวกัน ทว่าผู้หญิงกลับถูกประเมินในทางลบมากกว่าหากแสดงสิ่งเหล่านั้นออกมา เพราะบุคคลทั่วไปมีความเชื่อว่าผู้หญิงที่มีลักษณะดังกล่าว ไม่เป็นไปตามภาพในความคิดที่เกี่ยวกับผู้หญิงที่สังคมกำหนดไว้นั่นเอง

จะเห็นได้ชัดว่าคนในสังคมส่วนใหญ่มักจะคิดว่ามีเพียงแต่ผู้ชายเท่านั้นที่มีความคิดหรือแสดงออกเกี่ยวกับการเหยียดเพศ หากแต่เมื่อพิจารณาให้ดีผู้หญิงเองก็แสดงออกถึงความลำเอียงต่อผู้หญิงด้วยกันเองด้วย จากการศึกษาของ Pheterson, Kiesler, และ Goldberg (1971) ได้ตรวจสอบความลำเอียงต่อผู้หญิงในองค์ประกอบทางสติปัญญา โดยให้นักศึกษาผู้หญิงประเมินบทความทางภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โภชนาการ การศึกษา การวางแผนเมือง และกฎหมาย ซึ่งครึ่งหนึ่งบทความนั้นแต่งโดยผู้ชาย อีกครึ่งแต่งโดยผู้หญิง ผลปรากฏว่า นักศึกษาผู้หญิงประเมินว่าผู้ชายเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาซีพต่างๆ สูงกว่าผู้หญิง อย่างไรก็ตาม พบว่าปัจจุบันนี้การแสดงออกต่อการกีดกันผู้หญิงในแง่ต่างๆ นั้นลดน้อยลง เกิดความเสมอภาคมากขึ้น แต่เราก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้นอาจทำให้บุคคลปิดบังความเกลียดชังเหยียดหยามเอาไว้ ดังนั้น เจตคติที่แท้จริงอาจไม่ได้แสดงออกมาก็เป็นได้

จากการศึกษาของ Benokraitis และ Feagin (1986 อ้างถึงใน Swim & Cohen, 1997) ได้แบ่งการเหยียดเพศที่เกิดขึ้นในสังคมออกเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. การเหยียดเพศแบบเปิดเผย (Overt sexism) ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความไม่เท่าเทียมและการปฏิบัติในทางที่ไม่ดีต่อผู้หญิง โดยสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน เกิดขึ้นได้ง่าย และมักปรากฏขึ้นทันที
2. การเหยียดเพศแบบซ่อนเร้น (Covert sexism) ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความไม่เท่าเทียมและการปฏิบัติในทางที่ไม่ดีต่อผู้หญิง แต่บุคคลจะพยายามปิดบัง แล้วแสดงออกมาอย่างลับๆ การที่บุคคลแสดงออกว่าเห็นด้วยว่าควรมีความเท่าเทียมกันทางเพศ แต่ก็ไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้เกิดความเท่าเทียมกันจริงๆ เช่น ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำงานอย่างตั้งใจหรือจริงจัง ไม่ยอมรับการขึ้นเป็นผู้นำของผู้หญิงเท่าที่ควรจะเป็น
3. การเหยียดเพศแบบแยบยล (Subtle sexism) ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความไม่เท่าเทียมและการปฏิบัติในทางที่ไม่ดีต่อผู้หญิง โดยเป็นการแสดงออกที่บุคคลอื่นไม่ตระหนักหรือไม่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เพราะพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมปกติทั่วไป

การเหยียดเพศแบบแยกขั้ว (Ambivalent sexism)

โดยทั่วไปเรามักจะกล่าวถึงการเหยียดเพศในแง่ของความเป็นปฏิกิริยาหรือความเกลียดชังที่มีต่อผู้หญิง ซึ่งนั่นอาจจะทำให้เรามองข้ามความรู้สึกนึกคิดในอีกด้านหนึ่งที่บุคคลมีต่อผู้หญิงไปได้ ถึงแม้ว่าบุคคลในสังคมต่างก็ยอมรับว่าผู้ชายมีบทบาท อำนาจ และสถานภาพสูงกว่าผู้หญิง ไม่ว่าจะในด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง แม้แต่ในประเทศที่ยึดถือความเท่าเทียมกันของมนุษย์เป็นเรื่องสำคัญ ก็ยังคงมีระบบที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ชายมีสิทธิเหนือกว่าแฝงอยู่ สถานภาพของผู้หญิงจึงตกเป็นรองอยู่เสมอ ความรู้สึกที่มีต่อผู้หญิงจึงเป็นไปในเชิงของการหยาบเหยียด แต่ในขณะเดียวกันก็มีความวิจัยจำนวนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า เจตคติต่อผู้หญิงนั้นค่อนข้างจะเป็นไปในทางที่ดี มีการอนุমানลักษณะนิสัยที่ดีว่าเป็นของผู้หญิง (Eagly & Mladinic, 1993)

ความขัดแย้งกันเกี่ยวกับความรู้สึกที่บุคคลมีต่อเพศหญิงนั้น อาจเป็นเพราะลักษณะที่ดีที่บุคคลระบุว่าเป็นผู้หญิง เช่น ให้ความร่วมมือ ให้ความอบอุ่นใจ นำไว้วางใจ เป็นลักษณะที่เหมาะสมกับบทบาทภายในบ้าน ตรงกันข้ามลักษณะนิสัยของผู้ชาย เช่น ทะเยอทะยาน ชอบแข่งขัน ก้าวร้าว นั้นสะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพที่สูงกว่า จากความเชื่อเหล่านี้จึงทำให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานะที่เป็นรองผู้ชาย เกิดความไม่เสมอภาคทางเพศขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดคำถามที่ว่า เราจะสามารถมองเรื่องการเหยียดเพศว่าเป็นความรู้สึกที่มีต่อผู้หญิงในเชิงเป็นปฏิกิริยาเพียงอย่างเดียวได้หรือไม่ การศึกษาของ Glick และ Fiske (1996) ทำให้เกิดความกระจ่างกับข้อสงสัยข้างต้นได้ ตามแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติรังเกียจกลุ่ม (Prejudice) ที่กล่าวว่า เจตติรังเกียจกลุ่มเป็นความเกลียดชังที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดและความไม่ยึดหยุ่นทางความคิดที่บุคคลมีต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (Allport, 1954) จึงอาจกล่าวได้ว่า การเหยียดเพศเป็นรูปแบบหนึ่งของเจตติรังเกียจกลุ่ม แต่อาจประกอบไปด้วยความรู้สึกไม่แน่ใจ ความคิดสองจิตสองใจ หรือความคิดแบบแยกขั้วที่บุคคลมีต่อผู้หญิงมากกว่าที่จะเป็นเพียงความรู้สึกเกลียดชังเพียงอย่างเดียว สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า การเหยียดเพศแบบแยกขั้ว (Ambivalent sexism) ทั้งนี้เป็นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายมีความซับซ้อน ตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน ผู้หญิงได้รับการแสดงความเคารพนับถือพอๆ กับการตำหนิเสียดสี ภาพลักษณ์ในสังคมของผู้หญิงจึงไม่ได้มีเพียงแง่ลบเท่านั้น (Eagly & Mladinic, 1993; Guttentag & Secord, 1983; Tavis & Wade, 1984)

Glick และ Fiske (1996) เสนอว่า บุคคลสามารถหลีกเลี่ยงความรู้สึกสองจิตสองใจหรือความรู้สึกขัดแย้งที่ตนมีต่อผู้หญิงได้โดยการแบ่งแยกพวกเธอออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มดี และกลุ่มเลว การแยกขั้วในการรับรู้ที่บุคคลมีต่อผู้หญิง สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ ดังต่อไปนี้

1. การเหยียดเพศแบบเป็นปฏิกิริยา (Hostile sexism) คือ การเกิดความรู้สึกเกลียดชัง เป็นศัตรู ดูถูก และเหยียดหยาม กับผู้หญิงที่มีบทบาทขัดกับจารีตประเพณี หรือแสดงออกว่ามีอำนาจ

เหนือกว่าผู้ชาย เช่น ผู้หญิงที่มีลักษณะช่วยยว่นก่อให้เกิดความปรารถนาทางเพศ ผู้หญิงทำงาน ผู้หญิงที่เป็นผู้นำ

2. การเหยียดเพศแบบให้คุณ (Benevolent sexism) คือ การเกิดความรู้สึกรักใคร่ นิยมชมชอบ ให้เกียรติยกย่อง และปกป้องดูแล กับผู้หญิงที่มีบทบาทเป็นไปในทางเดียวกับจารีตประเพณี เช่น ผู้หญิงที่มีความอ่อนน้อมโอ้อ่อนตามผู้ชาย ผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน

การที่ผู้หญิงถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยเช่นนี้ส่งผลให้บุคคลเลือกปฏิบัติกับผู้หญิงแตกต่างกัน นั่นคือปฏิบัติกับผู้หญิงในกลุ่มเลวแบบเป็นปฏิปักษ์ และปฏิบัติกับผู้หญิงในกลุ่มดีแบบให้คุณ ทั้งนี้เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการต้องประสบกับความไม่สบายใจที่เกิดจากการมีเจตคติต่อผู้หญิงไม่ว่าจะกลุ่มใดก็ตาม (Katz, 1981) ผู้ที่มีความคิดเหยียดเพศแบบแยกขั้ว มักจะยึดถือความคิดเหล่านี้เป็นนิสัยที่ค่อนข้างถาวรเมื่อต้องพบกับผู้หญิงในชีวิตประจำวันของพวกเขา

เมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบของการเหยียดเพศทั้งแบบเป็นปฏิปักษ์และแบบให้คุณนั้น Glick และ Fiske (1997) พบว่าการเหยียดเพศทั้งสองแบบนี้เกิดขึ้นจากองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบดังนี้

1. ความคิดว่าผู้ชายต้องปกป้องดูแลผู้หญิง (Paternalism) เป็นความคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อผู้หญิงว่าเป็นกลุ่มที่ด้อยความสามารถกว่า จึงสมควรได้รับการปกป้องคุ้มครองจากผู้ชาย ความคิดเช่นนี้เป็นเสมือนการหาเหตุผลให้กับความต้องการมีอำนาจเหนือผู้หญิง รวมทั้งการดูแลควบคุม และตัดสินใจว่าผู้หญิงควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร

2. การแบ่งแยกเพศ (Gender differentiation) เป็นสิ่งส่งเสริมความคิดที่ว่า ในเมื่อผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันทางด้านชีวภาพ (Biological) ทั้งสองเพศจึงต้องยึดมั่นในการแสดงออกถึงบทบาททางเพศที่สังคมเป็นผู้กำหนดว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ

3. ความชอบพอในเพศตรงข้าม (Heterosexuality) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความตึงเครียดที่เกิดขึ้นระหว่างความต้องการใกล้ชิดผูกพันที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิงกับความกลัวว่าผู้หญิงจะมีอำนาจเหนือกว่าตนโดยการใช้ความตึงตูดทางเพศของพวกเธอ ซึ่งความชอบพอในเพศตรงข้ามนี้เป็นสาเหตุที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดที่สุดในการทำให้บุคคลมีเจตคติต่อผู้หญิงแบบแยกขั้ว

ความไม่เสมอภาคทางเพศ (Gender inequality)

Glick และ Fiske (1996) กล่าวว่า หากมองแบบผิวเผินการเหยียดเพศแบบให้คุณนั้น ดูเหมือนจะไม่มีพิษภัยที่ร้ายแรงอะไร จึงทำให้ในบางครั้งบุคคลไม่ตระหนักกว่าเป็นการเหยียดเพศ แต่ในความเป็นจริงทั้งการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์และการเหยียดเพศแบบให้คุณนั้นต่างก็มีบทบาทร่วมกันในการคงไว้ซึ่งความไม่เสมอภาคและความไม่เท่าเทียมทางเพศ โดยการเหยียดเพศแบบเป็น

ปฏิปักษ์นั้นจะเปรียบเสมือนเครื่องมือในการลงโทษผู้หญิงที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตนเอง ในขณะที่เดียวกันการเหยียดเพศแบบให้คุณจะเป็นเครื่องมือในการเสริมแรงผู้หญิงที่ประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือตามที่คุณชายซึ่งถือตนว่ามีอำนาจมากกว่าต้องการ ดังนั้นหากมีเพียงการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์เพียงอย่างเดียว โดยปราศจากการเหยียดเพศแบบให้คุณ ความไม่เสมอภาคทางเพศคงไม่สามารถมีอยู่ในสังคมมาจนถึงทุกวันนี้ได้ (Glick & Fiske, 2001)

การกระทำเพื่อกลุ่ม (Collective action)

การกระทำเพื่อกลุ่ม เป็นการกระทำใดๆ ก็ตามที่กระทำในนามของกลุ่ม โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับสถานภาพของสมาชิกกลุ่มให้สูงขึ้น (Gamson, 1992; Klandermans, 1997; Wright, 2001; Wright, Taylor, & Moghaddam, 1990)

การกระทำเพื่อกลุ่มนี้มีการศึกษาแยกย่อยออกไปในศาสตร์หลายๆ สาขา อาทิ จิตวิทยา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ในส่วนของจิตวิทยาสังคมนั้น Tajfel และ Turner (1979) ที่อธิบายไว้ว่า สมาชิกในกลุ่มที่สูญเสียประโยชน์ หรือสมาชิกกลุ่มที่มีสถานะทางสังคมต่ำกว่าอีกกลุ่ม รู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ จะตอบสนองต่อความไม่เท่าเทียมและความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นนั้นใน 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การตอบสนองโดยการกระทำเพื่อตนเอง (Individual or social mobility) เป็นการกระทำที่กระทำเพราะต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือเกิดการปรับเปลี่ยนตำแหน่งทางสังคมของตนเองเพียงคนเดียว โดยที่บุคคลนั้นอาจสร้างระยะห่างระหว่างตนกับกลุ่ม โดยแยกออกมาจากกลุ่มที่สูญเสียประโยชน์นั้นเสีย

2. การตอบสนองโดยการกระทำเพื่อกลุ่ม (Collective action) เป็นการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในนามของกลุ่ม ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการปรับเปลี่ยนสถานะของกลุ่มให้ดีขึ้น

การกระทำเพื่อกลุ่มนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกของกลุ่มที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ หากแต่ขึ้นอยู่กับเจตนาของบุคคลที่ต้องการกระทำการใดๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือสมาชิกทั้งกลุ่ม (Wright, Taylor, & Moghaddam, 1990) ดังนั้น หลักสำคัญของการกระทำเพื่อกลุ่มนั้น ไม่จำเป็นต้องทำโดยสมาชิกจำนวนมากหรือสมาชิกทั้งกลุ่ม แต่สามารถทำได้โดยบุคคลเพียงคนเดียวก็ได้ หากการกระทำนั้นมีเจตนาเพื่อประโยชน์ของคนทั้งกลุ่มมากกว่าเพื่อประโยชน์ของตนเอง (Wright, 2001, 2010)

การตอบสนองต่อความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่ม หากเป็นการกระทำเพียงเพื่อหวังผลให้แค่ตนเองมีสถานะดีขึ้น เป็นการกระทำที่ส่งผลเฉพาะตัวบุคคลไม่เกี่ยวข้องกับสมาชิกในกลุ่ม จึงไม่ได้มีส่วนช่วยในการยกระดับสถานะของกลุ่มมากนัก แต่เมื่อบุคคลพยายามการกระทำใดๆ ที่เป็นการ

กระทำเพื่อกลุ่ม มีเป้าหมายที่จะช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มของตนทั้งหมด การกระทำเช่นนี้จะเป็นหนทางที่มีประสิทธิภาพ ที่จะสามารถลดความไม่เท่าเทียมกันในสังคม และสร้างเสริมความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างแท้จริงได้

จากการศึกษาของ Becker และ Wright (2011) พบว่า แม้ว่าผู้หญิงจะเป็นสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มที่เสียผลประโยชน์ และมีสถานะต่ำกว่ากลุ่มผู้ชายในสังคม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่ว่าผู้หญิงจะต้องประสบกับการกีดกัน การรังเกียจเหยียดฉันท์ หรือการเหยียดเพศแบบใดก็ตาม ผู้หญิงเองมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการลดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมทางเพศในสังคมนั้น โดยเพิ่มการกระทำเพื่อกลุ่มและรักษาสีทธิของตนเองได้ แม้จะพบความจริงข้อนี้ แต่การกระทำเพื่อกลุ่มอย่างต่อเนื่องของผู้หญิงยังคงมีอยู่น้อยอย่างไม่น่าเชื่อ สิ่งที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้คือ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ นั่นคือการเหยียดเพศที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน คุณคล้ายกับเป็นการยกย่อง ให้เกียรติ และปกป้องดูแลมากกว่า โดยผู้หญิงจะรับรู้ว่าคุณมีสิทธิพิเศษจากการมีลักษณะบางอย่างของผู้หญิง ทำให้พวกเธอยอมรับสถานะที่เป็นอยู่ และไม่คิดอยากเปลี่ยนแปลง จนส่งผลให้พฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะกระทำการที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มด้วยตนเองนั้นหยุดชะงักไป ไม่เกิดความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงสังคม

ในทางกลับกันการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์นั้น หากผู้หญิงมีประสบการณ์หรือรับรู้โดยตรงว่าผู้ชายในสถานะแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่พยายามจะใช้อำนาจหรือต้องการมีสถานะที่เหนือกว่า โดยกดขี่ตนเองให้รู้สึกต่ำต้อยและต้องอยู่ในพื้นที่ที่จำกัดแล้ว สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้หญิงรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรม นำไปสู่การเพิ่มการกระทำเพื่อกลุ่มได้

ทฤษฎีการรับรู้ความยุติธรรมของระบบสังคม (System justification theory)

ทฤษฎีความยุติธรรมของระบบสังคม (Jost & Banaji, 1994) เสนอว่าบุคคลจะแสวงหาแนวทางหรือวิธีการที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งความคิด ความเชื่อ และมุมมองที่เกี่ยวข้องกับระบบทางสังคมที่พวกเขามีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นบรรทัดฐานทางสังคม บทบาททางสังคม หรือโครงสร้างทางสังคม เพื่อไม่ให้เกิดความไม่แน่นอนในจิตใจ ความคับข้องใจ รวมทั้งความไม่สบายใจต่างๆ โดยบุคคลมักมองว่าระบบเหล่านั้นที่ตนอาศัยอยู่มีความยุติธรรมดีอยู่แล้ว แม้ว่าในความเป็นจริงพวกเขาอาจกำลังเผชิญกับระบบที่ไม่ยุติธรรมอยู่ก็ตาม สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การที่บุคคลเกิดกระบวนการทางความคิดในเชิงจิตวิทยา ตั้งแต่การสนับสนุนให้มีการคงอยู่ของระบบทางสังคมที่ไม่มีความยุติธรรมนั้นต่อไป หรือแม้แต่การให้เหตุผลว่าความไม่ยุติธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำ สมเหตุสมผลอยู่แล้ว เพื่อที่จะรักษาและปกป้องระบบทางสังคมที่มีอยู่ในความคิดเดิมของตน

จากการศึกษาของ Kay and Friesen (2011) สามารถสรุปปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้บุคคลเกิดกระบวนการทางจิตวิทยาในการหาเหตุผลหรือข้ออ้างให้กับความไม่ยุติธรรมในสังคมว่าเกิดจากสาเหตุดังนี้

1. ความกลัวระบบล่ม (System threat) เป็นความกลัวที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับการถูกขู่และคุกคามจากเหตุการณ์บางอย่างในสังคม
2. การพึ่งพาระบบ (System dependence) เกิดเมื่อบุคคลรู้สึกว่า การจะดำรงชีวิตอยู่ได้ ตนยังคงมีความจำเป็นจะต้องพึ่งพาอาศัยระบบนั้นต่อไป
3. การไม่สามารถในการหลุดพ้นจากระบบได้ (System inescapability) เมื่อบุคคลไม่สามารถหลุดพ้นออกจากระบบนั้นได้ บุคคลจะเกิดการปรับตัว ปรับเปลี่ยนความคิด เจตคติ หรือมุมมองต่างๆ เพื่อให้ตนอยู่ในระบบได้ต่อไป
4. ความสามารถในการควบคุมต่ำ (Low personal control) เมื่อบุคคลรู้สึกว่าตนเองควบคุมสิ่งต่างๆ ในชีวิตได้น้อย บุคคลนั้นก็มักจะปกป้องระบบและผู้นำของระบบ และคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ตนพึงกระทำ

การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศในระบบสังคม (Gender-specific system justification)

Jost และ Banaji (1994) อธิบายเกี่ยวกับการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศในระบบสังคมว่า เป็นระดับของการยอมรับความไม่เท่าเทียมกันทางสถานภาพระหว่างกลุ่มผู้ชายและผู้หญิงที่เกิดขึ้นว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสม ผลถูกต้องชอบธรรม บุคคลจะมีแรงจูงใจในการปกป้องและสนับสนุนสถานภาพปัจจุบันที่ตนเป็นอยู่ โดยการมองว่าสถานภาพของตนนั้นเป็นเรื่องเหมาะสม ชอบธรรม และน่าพึงพอใจอยู่แล้ว เพราะโดยปกติบุคคลต้องการที่จะมีเจตคติที่ดี ที่น่าพึงพอใจทั้งต่อตนเอง ต่อกลุ่ม และสังคมที่ตนอาศัยอยู่

เมื่อพิจารณาความไม่เท่าเทียมกันทางเพศในสังคมที่มีลักษณะที่ผู้ชายเป็นใหญ่ มีสถานะและอำนาจมากกว่าตามทฤษฎีความยุติธรรมของระบบสังคมอาจอธิบายได้ว่า การที่เพศหญิงไม่มีการเรียกร้องหรือเคลื่อนไหวให้เกิดความเท่าเทียมกันทางเพศมากเท่าที่ควรนั้น เกิดมาจากการรับรู้ที่สถานภาพที่แตกต่างกันระหว่างชายหญิงเป็นเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมอยู่แล้ว ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านกายภาพ และบทบาททางสังคมที่แต่ละเพศได้รับมา โดยผู้ชายมีความแข็งแกร่งทางด้านร่างกายมากกว่า จึงควรมีหน้าที่ในการเป็นผู้นำ มีอำนาจและปกป้องดูแลผู้หญิง จึงทำให้ผู้หญิงมีหน้าที่เป็นผู้เลี้ยงดูบุตรและดูแลความเรียบร้อยภายในบ้านมากกว่า ยิ่งผู้หญิงมีความคิดความเชื่อเช่นนี้มาก รับรู้ถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้มาก ก็จะมีเรียกร้องสิทธิหรือความชอบธรรมให้กลุ่มของตนน้อยลง (Becker & Wright, 2011)

การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง (Perceived advantages of being a woman)

การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง เป็นการที่ผู้หญิงรับรู้ว่าจะได้รับสิทธิพิเศษ หรือได้รับข้อยกเว้นต่างๆ จากสังคมมากกว่าผู้ชายเมื่อเปรียบเทียบกับกัน เพียงเพราะความเป็นผู้หญิงของตน (Jackman, 1994)

จากการศึกษาข้อคำถามในแบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงจากงานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) ทำให้ได้ข้อสังเกตว่า ข้อคำถามที่สร้างขึ้นนั้นเป็นเพียงแค่การถามผู้ตอบว่ารับรู้หรือไม่ว่า แค่การที่บุคคลเกิดมาามีเพศสภาพเป็นผู้หญิงนั้นก็สามารรถได้รับสิทธิประโยชน์ข้อได้เปรียบ และการปฏิบัติที่ดีกว่าผู้ชายแล้ว กล่าวคือ ไม่ได้มีการถามผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นที่เจาะลึกลงไปหรือนอกเหนือจากนี้เลย ทำให้การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงนั้นไม่ใช่ตัวแปรที่มีการพัฒนาแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องขึ้นมาโดยตรง แต่เมื่อศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศหญิง อาทิ ภาพในความคิด การรับรู้ความยุติธรรม ความไม่เท่าเทียมทางเพศ หรือการเหยียดเพศ ก็พบว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงอยู่ด้วย (Turner, Hogg, Oakes, Reicher, & Wetherell, 1987)

ในการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำเพื่อกลุ่มจากหลายๆ งานวิจัยนั้น (Van Zomeren, Postmes, & Spears, 2008; Wright, 2001, 2010) ทำให้ได้ทราบว่า การที่บุคคลรับรู้ถึงความไม่ยุติธรรม การไม่ได้รับสิ่งที่บุคคลคิดว่าตนสมควรได้รับ รวมทั้งรู้ว่าตนอยู่ในกลุ่มที่มีสถานะด้อยกว่า หรือเป็นกลุ่มเสียเปรียบ ส่งผลให้บุคคลรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียม และโกรธเคือง นำไปสู่การที่บุคคลรู้สึกว่าตนเองต้องกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อที่จะให้กลุ่มของตนนั้นได้รับความเท่าเทียมในสังคมมากขึ้น ในทางกลับกันหากบุคคลถูกทำให้รับรู้ว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งนั้นได้รับสิทธิประโยชน์ หรือข้อดีมากมาย เช่น การได้รับการยกเว้นจากข้อกำหนดใดๆ เพราะตนนั้นเป็นผู้หญิง นำไปสู่การเกิดความหวังที่ว่าจะสามารถหลีกเลี่ยงกับการเผชิญกับข้อเสียเปรียบอื่นๆ ได้ บุคคลก็จะรู้สึกถึงข้อได้เปรียบของการเป็นคนกลุ่มนั้น แทนที่จะมองเพียงแต่ข้อเสียเปรียบเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ การที่ผู้หญิงรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงนั้น ลึกๆ แล้วอาจเป็นเพียงอีกหนทางหนึ่งในการปลอบใจตนเองว่าการได้รับสิทธิประโยชน์นั้นจะเป็นหนทางที่จะทำให้ตนมีสถานะที่ดีขึ้นได้ โดยไม่ต้องต่อสู้กับความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้น (Ellemers, 2001; Glick & Fiske, 2001)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ Ellemers และ Barreto (2009) ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการเหยียดเพศสมัยใหม่ (Modern sexism) ที่มีต่อการกระทำเพื่อกลุ่มเปรียบเทียบกับ การเหยียดเพศแบบ

ดั้งเดิม (Old-fashioned sexism) โดยมีตัวแปรการรับรู้การเหยียดเพศและอารมณ์ทางลบเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า การเหยียดเพศสมัยใหม่ลดความตั้งใจที่จะกระทำเพื่อกลุ่ม เพราะบุคคลไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่นั้นเป็นการเหยียดเพศ รวมทั้งไม่ทำให้เกิดอารมณ์ทางลบด้วย ในทางกลับกันการเหยียดเพศแบบดั้งเดิมจะเพิ่มความตั้งใจในการกระทำเพื่อกลุ่ม เพราะบุคคลรับรู้ว่ากำลังเผชิญอยู่กับการเหยียดเพศ และเกิดความไม่พึงพอใจเกิดขึ้น จึงอยากจะทำอะไรก็ได้ที่เป็นการป้องกันผลกระทบจากการถูกเหยียดเพศนั้น แสดงให้เห็นว่าหากการเหยียดเพศเกิดขึ้นในรูปแบบที่บุคคลไม่ตระหนักรู้ จะยิ่งส่งผลร้ายต่อบุคคลและคงไว้ซึ่งสถานการณ์ความไม่เท่าเทียมที่เกิดขึ้น (Glick & Fiske, 1996)

Becker และ Wright (2011) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกชั่วคราวเพศหญิงที่มีต่อการทำนายนการกระทำเพื่อกลุ่ม ในการเปลี่ยนแปลงให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในสังคม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศในสังคม การรับรู้ถึงข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง อารมณ์ทางบวก และอารมณ์ทางลบเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ในการศึกษาที่ 1 ผู้วิจัยบอกแก่ผู้ร่วมการทดลองเพศหญิงจำนวน 99 คน อายุ 23-47 ปี ว่าต้องการศึกษาเกี่ยวกับระบบความจำของบุคคล โดยผู้ร่วมการทดลองต้องอ่านข้อความ 6 ข้อความ จากนั้นจะได้รับการทดสอบว่าสามารถจำข้อความเหล่านั้นได้มากน้อยเพียงใดเมื่อเวลาผ่านไป ระหว่างนั้นผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้ร่วมการทดลองช่วยตอบแบบสอบถามจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรส่งผ่านทั้งหมด แต่ผู้วิจัยบอกว่าเป็นแบบสอบถามของอีกการศึกษาหนึ่ง ไม่เกี่ยวข้องใดๆ กับการทดลองนี้ เพื่อเป็นการปกปิดจุดประสงค์หลักที่แท้จริงของการทดลอง

ข้อความที่ผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนได้อ่านนั้น จะแตกต่างกันไปตามการสุ่มเข้าเงื่อนไขทั้งหมด 4 เงื่อนไข เพื่อเป็นการจัดกระทำให้ผู้ร่วมการทดลองได้เผชิญกับเจตคติในรูปแบบที่ต่างๆ โดยแบ่งเป็นเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกชั่วคราวจำนวน 2 เงื่อนไข และเงื่อนไขควบคุมจำนวน 2 เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

เงื่อนไขที่ 1 ผู้ร่วมการทดลองอ่านข้อความ 6 ข้อความที่แสดงถึงการเหยียดเพศแบบให้คุณ เช่น “ชีวิตของผู้ชายจะไม่มีทางสมบูรณ์ถ้าไร้ซึ่งผู้หญิง” เพื่อเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ

เงื่อนไขที่ 2 ให้ผู้ร่วมการทดลองอ่านข้อความ 6 ข้อความที่แสดงถึงการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ เช่น “ผู้หญิงชอบทะเลาะกันในเรื่องไร้เหตุผลเมื่อต้องทำงานร่วมกัน” เพื่อเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมการทดลองต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์

เงื่อนไขที่ 3 ให้ผู้ร่วมการทดลองอ่านข้อความ 6 ข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศชายและเพศหญิง แต่ไม่ใช่ข้อความที่แสดงถึงการเหยียดเพศ เช่น “ผู้หญิงมีสุขภาพที่ดีกว่าผู้ชาย”

เงื่อนไขที่ 4 ให้ผู้ร่วมการทดลองอ่านข้อความ 6 ข้อความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ไป เช่น “ชาติดีกว่ากาแฟ”

ผลการทดลองพบว่า การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติฯเพิ่มเจตนาที่บุคคลจะกระทำเพื่อกลุ่ม ขณะที่การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณลดเจตนาที่บุคคลจะกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

จากผลการทดลองข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า ผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติฯจะรับรู้ว่าคุณยุติธรรมระหว่างเพศนั้นมีต่ำ รวมทั้งรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงน้อยลง ส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนและผู้หญิงคนอื่นๆ ในสังคมดีขึ้น ในทางกลับกัน ผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณจะรับรู้ว่าคุณยุติธรรมระหว่างเพศนั้นมีสูง รวมทั้งรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการที่หาประโยชน์เพื่อกลุ่มลดน้อยลง

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดเจตคติและพฤติกรรมนั้นพบว่า เจตนาในการทำพฤติกรรมบางครั้งก็ไม่สามารถทำนายการเกิดพฤติกรรมได้ดีเท่าไรนัก (Kraus, 1995) นอกจากนี้ Moya, Glick, Exposito, De Lemus, และ Hart (2007) เสนอว่า การเหยียดเพศแบบให้คุณที่ผู้หญิงมีต่อผู้หญิงด้วยกันเองนั้น ส่งผลให้ความอดทนอดกลั้นต่อความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศแตกต่างกันได้ อีกทั้งในการวัดการกระทำเพื่อกลุ่ม ผู้ร่วมการทดลองอาจจะพยายามตีความจุดประสงค์ของผู้วิจัยทำให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นไม่เป็นธรรมชาติ แต่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้วิจัยแทน การกำกับตนเองของผู้ร่วมการทดลองจึงอาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย (Snyder, 1974) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงได้เพิ่มการวัดการเหยียดเพศแบบแยกขั้วที่ผู้หญิงมีต่อผู้หญิง และการกำกับตนเองในฐานะตัวแปรกำกับ รวมทั้งเพิ่มการวัดพฤติกรรมจริงในกระทำเพื่อกลุ่มเข้าไปในการศึกษาที่ 2 ด้วย

ผลการทดลองในการศึกษาที่ 2 ยังคงยืนยันได้ว่าการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติฯเพิ่มพฤติกรรมกระทำเพื่อกลุ่ม ขณะที่การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณลดพฤติกรรมกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน ส่วนการมีเจตคติเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อผู้หญิงด้วยกันเองอยู่ก่อนแล้ว รวมทั้งระดับของการกำกับตนเองไม่ได้ส่งผลให้พฤติกรรมกระทำเพื่อกลุ่มแตกต่างออกไป นอกจากนี้ยังมีการศึกษาที่ 3 และ 4 เพิ่มเติมทำให้ได้ข้อค้นพบและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ว่า การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงนั้นสามารถทำนายเจตนาในการกระทำเพื่อกลุ่มได้อย่างแท้จริง

การศึกษาของ Becker และ Wright (2011) ข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jost และ Kay (2005) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับภาพในความคิดทางบวกที่เด่นชัดเกี่ยวกับชายและหญิงที่มีผลต่อการรับรู้ความยุติธรรมของระบบสังคม พบว่าภาพในความคิดทางบวกเหล่านั้นที่นับเป็นส่วนหนึ่งของการเหยียดเพศแบบให้คุณ สามารถทำให้การต้านทานต่อความไม่ยุติธรรมในสังคมของบุคคลเพิ่มขึ้นได้ กล่าวคือ บุคคลจะมีความอดทนและยอมรับกับความไม่เท่าเทียมกันในสังคมได้มากขึ้น ผู้หญิงจะรับรู้ว่าการเหยียดเพศแบบให้คุณซึ่งคล้ายว่าเป็นการแสดงออกอย่างอ่อนโยนที่ผู้ชายที่มีต่อผู้หญิงที่อยู่ใต้อำนาจของพวกเขา สามารถชดเชยความไม่เท่าเทียมที่พวกเขาได้รับและการต้องทนอยู่ในสถานะที่ต่ำกว่าอยู่แทบจะตลอดเวลาได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Jackman (1994) ที่พบว่าภาพในความคิดทางบวกและแนวความคิดที่ว่าผู้ชายต้องปกป้องคุ้มครองผู้หญิง เป็นการอ้างเหตุผลอย่างแยบยลที่ผู้ชายใช้เพื่อการดำรงอยู่ในสถานะที่สูงกว่า แทนที่จะแสดงออกอย่างก้าวร้าวซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ

จากทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวไป แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว ในแง่ของอิทธิพลที่มีต่อการกระทำเพื่อกลุ่มของผู้หญิงในสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับสถานภาพของตนเองและกลุ่มให้ดีขึ้น มีความเท่าเทียมกับผู้ชายมากขึ้น และงานวิจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการศึกษาเฉพาะในวัฒนธรรมตะวันตกทั้งสิ้น ยังไม่มีงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วในลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้อย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้ทราบว่าผลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วที่พบจะเกิดขึ้นในวัฒนธรรมไทยด้วยหรือไม่ ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะได้เป็นข้อค้นพบใหม่ๆ ทางด้านจิตวิทยาสังคมต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้งานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) เป็นหลักในการตั้งสมมติฐานและจัดกระทำทดลอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน
2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากคณะต่างๆ

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว แบ่งเป็น

- 1) การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ (Exposure to hostile sexism)
- 2) การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ (Exposure to benevolent sexism)

ตัวแปรส่งผ่าน

1. การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ (Gender-specific system justification)
2. การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง (Perceived advantages of being a woman)

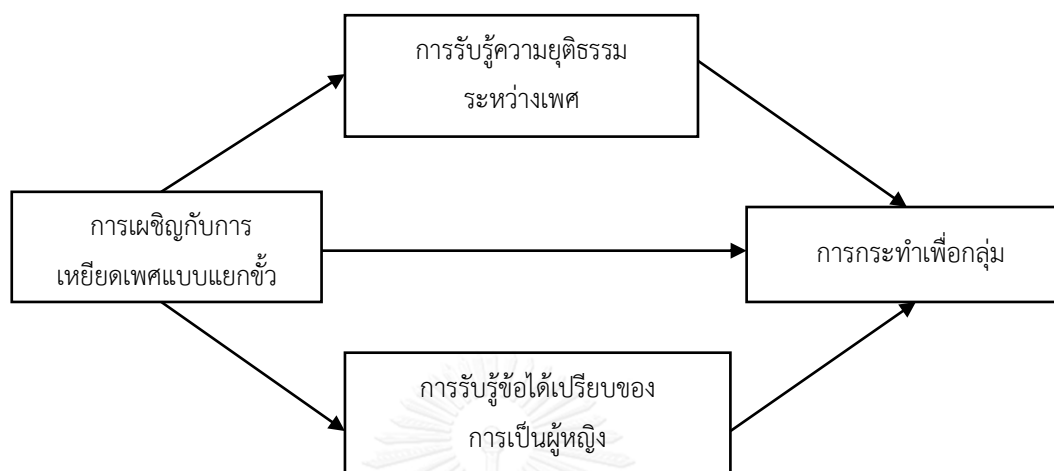
ตัวแปรตาม

การกระทำเพื่อกลุ่ม (Collective action)

สมมติฐานการวิจัย

1. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ
2. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง
3. การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
4. การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
5. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

6. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมี การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำจำกัดความที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว หมายถึง การประสบกับความรู้สึกไม่แน่ใจ ความคิดสองจิตสองใจ หรือความคิดแยกขั้วที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิง แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1) การเผชิญการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ หมายถึง การประสบกับความรู้สึกเกลียดชัง เป็นศัตรู ดูถูก และเหยียดหยามผู้หญิงที่มีบทบาทขัดกับจารีตประเพณี หรือแสดงออกว่ามีอำนาจเหนือกว่าผู้ชาย

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การอ่านข้อความที่แสดงถึงการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิง ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดการเหยียดเพศแบบแยกขั้วของ Glick และ Fiske (1996)

2) การเผชิญการเหยียดเพศแบบให้คุณค่า หมายถึง การประสบกับความรู้สึกไร้ใคร่ นิยมชมชอบ ให้เกียรติยกย่อง และปกป้องดูแลผู้หญิงที่มีบทบาทเป็นไปในทางเดียวกับจารีตประเพณี

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การอ่านข้อความที่แสดงถึงการเหยียดเพศแบบให้คุณค่าที่ผู้ชายมีต่อผู้หญิง ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดการเหยียดเพศแบบแยกขั้วของ Glick และ Fiske (1996)

3. การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ หมายถึง ระดับการยอมรับความไม่เท่าเทียมกันของสถานภาพระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในระบบสังคมว่าเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้และมีความสมเหตุสมผล

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากข้อคำถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศของ Becker และ Wright (2011) จำนวน 6 ข้อ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง โดยที่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง หมายถึง ความรู้สึกของผู้หญิงที่คิดว่าตนได้รับสิทธิพิเศษ หรือข้อยกเว้นต่างๆ จากสังคมมากกว่าผู้ชายเมื่อเปรียบเทียบกับกัน เพียงเพราะความเป็นผู้หญิงของตน

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้แบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากข้อคำถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงของ Becker และ Wright (2011) จำนวน 4 ข้อ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง โดยที่ 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. การกระทำเพื่อกลุ่ม หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่กระทำในนามของกลุ่ม โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับสถานภาพของตนเองและสมาชิกกลุ่มให้สูงขึ้น

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง พฤติกรรมการลงชื่อขอรับใบปลิวที่มีข้อความรณรงค์ให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายไปแจกจ่ายให้ผู้อื่น โดยมีเป้าหมายในการยกระดับสถานภาพของตนเองและกลุ่มผู้หญิงด้วยกัน ยิ่งจำนวนใบปลิวที่ต้องการนำไปแจกจ่ายมีจำนวนมากเท่าไร จะหมายความว่าผู้ร่วมการวิจัยมีพฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่มมากขึ้นเท่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน
2. ทราบถึงอิทธิพลทางตรงของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
3. ได้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

กลุ่มตัวอย่างในขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เพื่อใช้ในการคัดเลือกข้อความที่จะนำมาใช้ในการจัดกระทำให้ผู้ร่วมการวิจัยเผชิญกับเจตคติแบบต่างๆ และการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และแบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง ได้แก่ นิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 60 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ธีระพร อุวรรณ โณ, 2545)

ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ 60 คน นั้น ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนิสิตจากคณะต่างๆ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาทั่วไป (3800101) ซึ่งผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ประจำวิชาประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยกับนิสิต จากนั้นให้นิสิตที่มีความประสงค์จะให้ความร่วมมือลงชื่อตามวันและเวลาที่สะดวกกับผู้วิจัยด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากคณะต่างๆ อายุ 18-22 ปี จำนวน 188 คน

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจาก 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ (Kline, 2010) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ทั้งหมด 9 เส้นทาง จึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 180 คน แต่ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่คำนวณได้อีกประมาณร้อยละ 10 เพื่อในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างสงสัยในจุดประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัย หรือข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้

ขั้นตอนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนิสิตหญิงจากคณะต่างๆ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาจิตวิทยาทั่วไป (3800101) โดยผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ประจำวิชาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการวิจัย จากนั้นให้นิสิตที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจลงชื่อตามวันและเวลาที่สะดวกกับผู้วิจัยด้วยตนเอง ทั้งนี้ต้องเป็นนิสิตที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ เป็นนิสิตชาวไทย เพศหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-22 ปี มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกนิสิตเพศหญิง ระดับปริญญาตรี จากรายวิชาจิตวิทยาทั่วไป เพราะเป็นรายวิชาที่มีจำนวนนิสิตเพียงพอต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งยังเป็นรายวิชาที่ประกอบไปด้วยนิสิตจากคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายและเป็นตัวแทนของประชากรที่ดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ข้อความที่ใช้จัดกระทำให้เกิดการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว
2. แบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ
3. แบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง
4. เอกสารที่ใช้วัดพฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่ม

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

1. ข้อความที่ใช้จัดกระทำให้เกิดการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกชั่ว

ผู้วิจัยพัฒนาข้อความที่ใช้จัดกระทำให้ผู้ร่วมการวิจัยเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกชั่วขึ้น ซึ่งข้อความที่พัฒนาขึ้นประกอบไปด้วยข้อความที่แตกต่างกันไปตามลักษณะการเผชิญกับเจตคติแต่ละแบบ ผู้ร่วมการวิจัยได้รับการบอกว่าข้อความที่ได้อ่านนั้นเป็นสิ่งที่ได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ชายไทยในปัจจุบัน ที่ทำเช่นนี้เพื่อให้แน่ใจได้ว่าการจัดกระทำมีความหนักแน่นพอที่จะทำให้ผู้ร่วมการวิจัยรู้สึกว่าได้เผชิญกับการเหยียดเพศจริงๆ โดยแบ่งเป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับการเหยียดเพศ 2 เงื่อนไข และข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเหยียดเพศ 1 เงื่อนไข ดังนี้

- 1) เงื่อนไขที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ
- 2) เงื่อนไขที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ
- 3) เงื่อนไขที่ให้เผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป (เป็นเงื่อนไขควบคุม)

ขั้นตอนในการพัฒนา

1. ผู้วิจัยนำข้อความจากงานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) ที่ใช้ในการจัดกระทำให้ผู้ร่วมการวิจัยเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติและการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ จำนวนรวมทั้งหมด 12 ข้อความ และข้อกระทงจากมาตรวัดการเหยียดเพศแบบแยกชั่วของ Glick และ Fiske (2014) ที่มีเนื้อหาไม่ซ้ำกับข้อความ 12 ข้อความแรก มาถอดความเป็นภาษาไทย จากนั้นนำข้อความที่ถอดความแล้วทั้งหมดไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัตติมา มณีศรี ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2. หลังจากปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยรวบรวมข้อความทั้งหมดเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปให้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขการเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ซึ่งเป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-22 ปี จำนวน 60 คน ประเมินว่าแต่ละข้อความนั้นเป็นการเหยียดเพศหรือไม่ หากเป็นการเหยียดเพศจะจัดอยู่ในการเหยียดเพศแบบใด รวมทั้งให้ประเมินว่าข้อความนั้นๆ มีระดับของการเหยียดเพศมากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ระดับ 1 หมายถึง เป็นการเหยียดเพศน้อยที่สุด ไปจนถึงระดับ 9 หมายถึง เป็นการเหยียดเพศมากที่สุด ดังตาราง 1

ตาราง 1

ตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อความที่เกี่ยวกับผู้ชายและผู้หญิง

ข้อความ	ลักษณะของการเหยียดเพศ	ระดับของการเหยียดเพศ								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. ผู้หญิงได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจง่ายเกินไป	☐ แบบเป็นปฏิปักษ์ ☐ แบบให้คุณ ☐ ไม่ใช่การเหยียดเพศ	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ผู้หญิงควรได้รับการทะนุถนอมและปกป้องจากผู้ชาย	☐ แบบเป็นปฏิปักษ์ ☐ แบบให้คุณ ☐ ไม่ใช่การเหยียดเพศ	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
...										

ทั้งนี้ในแบบประเมินมีคำอธิบายเบื้องต้นให้กลุ่มตัวอย่างได้เข้าใจว่าการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว การเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ และการเหยียดเพศแบบให้คุณมีความหมายว่าอย่างไร เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ทำความเข้าใจก่อนจะประเมินข้อความเหล่านั้น

3. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างมาแยกประเภทของการเหยียดเพศ จากนั้นจัดเรียงคะแนนจากสูงสุดถึงต่ำสุดในแต่ละประเภท และคัดเลือกข้อความที่มีคะแนนการประเมินสูงสุด 10 ลำดับแรกมาใช้ หากข้อความใดมีคะแนนเท่ากันให้พิจารณาจากการประเมินระดับของการเหยียดเพศ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีข้อความใดที่มีคะแนนลักษณะของการเหยียดเพศเท่ากัน ตารางแสดงคะแนนความถี่และระดับของการเหยียดเพศสูงสุด 10 ลำดับแรกแสดงในภาคผนวก ก

4. นำข้อความที่ผ่านการคัดเลือกจำนวนเงื่อนไขละ 10 ข้อความมาจัดรูปแบบเป็นข้อความในเครื่องหมายคำพูด จากนั้นขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง เพื่อนำไปใช้ในการจัดกระทำให้ผู้ร่วมการวิจัยรู้สึกถึงการเผชิญกับการเหยียดเพศในแต่ละเงื่อนไข

5. สำหรับข้อความในเงื่อนไขควบคุมที่จะให้ผู้ร่วมการวิจัยอ่านเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ อยู่นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำข้อความจากงานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) ที่ใช้กับผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขควบคุม มาเขียนเพิ่มเติมและปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย จากนั้นขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไข และจัดรูปแบบเป็นข้อความในเครื่องหมายคำพูด ตัวอย่างของข้อความทั้ง 3 เงื่อนไขแสดงในภาคผนวก ข

2. แบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

แบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากข้อคำถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศของ Becker และ Wright (2011) มีข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient of internal consistency) เท่ากับ .85

ขั้นตอนในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. นำข้อกระทงในแบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศจำนวน 6 ข้อ มาถอดความเป็นภาษาไทย และขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคนางค์ มณีศรี ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2. นำข้อกระทงที่ผ่านการพิจารณาและแก้ไขแล้วมารวบรวมเป็นแบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
6	หมายถึง	เห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากนั้นนำแบบวัดไปให้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขการเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ซึ่งเป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-22 ปี จำนวน 60 คน ประเมิน

4. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test independent) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีคะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 กับกลุ่มที่มีคะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 โดยใช้การทดสอบค่าที่ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าข้อกระทงผ่านเกณฑ์ทั้งหมด

5. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในแบบสอบถาม (Corrected item-total correlation หรือ CITC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าค่าวิกฤต $r(60, .05, \text{หนึ่งหาง}) = .211$ พบว่าข้อกระทงผ่านเกณฑ์ทั้งหมด

6. วิเคราะห์ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของข้อกระทงที่ผ่านการวิเคราะห์ค่า CITC เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม พบว่ามีค่าเท่ากับ .75 แบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีข้อกระทงที่มีคุณภาพจำนวนทั้งสิ้น 6 ข้อ

3. แบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

แบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาจากข้อคำถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงของ Becker และ Wright (2011) มีข้อกระทงจำนวน 4 ข้อ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient of internal consistency) เท่ากับ .86 ขั้นตอนในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. นำข้อกระทงในแบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงจำนวน 4 ข้อ มาถอดความเป็นภาษาไทย และขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คัคณางค์ มณีศรี ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2. นำข้อกระทงที่ผ่านการพิจารณาและแก้ไขแล้วมารวบรวมเป็นแบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
4	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆ กัน
5	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
6	หมายถึง	เห็นด้วย
7	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากนั้นนำแบบวัดไปให้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงกับเงื่อนไขการเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ซึ่งเป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อายุ 18-22 ปี จำนวน 60 คน ประเมิน

4. นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test independent) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มีคะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 73 กับกลุ่มที่มีคะแนนน้อยกว่าหรือเท่ากับเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 27 โดยใช้การทดสอบค่าที่ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าข้อกระทงผ่านเกณฑ์ทั้งหมด

5. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในแบบสอบถาม (Corrected item-total correlation หรือ CITC) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าค่าวิกฤต $r(60, .05, \text{หนึ่งหาง}) = .211$ พบว่าข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด

6. วิเคราะห์ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (internal consistency reliability) ของข้อที่ผ่านการวิเคราะห์ค่า CITC เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถาม พบว่ามีค่าเท่ากับ .85 แบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงมีข้อที่มียุทธศาสตร์ที่มีคุณภาพจำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ

4. เอกสารที่ใช้วัดพฤติกรรมกรรมการกระทำเพื่อกลุ่ม

การวัดการกระทำเพื่อกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวัดพฤติกรรมจริงของผู้ร่วมการวิจัย แทนที่จะเป็นการวัดเพียงแค่เจตนาหรือเจตคติที่ต้องการจะกระทำเพื่อกลุ่ม โดยพฤติกรรมที่ใช้วัดในครั้งนี้ เป็นพฤติกรรมการขอรับใบปลิวที่มีข้อความรณรงค์ให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายไปแจกจ่ายให้ผู้อื่น โดยผู้ร่วมการวิจัยต้องลงชื่อและระบุจำนวนใบปลิวที่ต้องการนำไปแจกจ่ายลงในกระดาษ A 4 ที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้ ยิ่งจำนวนใบปลิวที่ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อว่าจะต้องการนำไปแจกจ่ายมีจำนวนมากเท่าไร จะหมายความว่าผู้ร่วมการวิจัยมีพฤติกรรมกรรมการกระทำเพื่อกลุ่มมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้แจกใบปลิวให้ผู้ร่วมการวิจัยนำไปแจกจ่ายจริงๆ ซึ่งผู้ร่วมการวิจัยทราบวัตถุประสงค์ที่แท้จริงหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว

ขั้นตอนการทดลองและเก็บข้อมูล

หลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน (Institutional Review Board) ให้ดำเนินการวิจัยได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ประจำวิชาจิตวิทยาทั่วไป (3800101) ของคณะจิตวิทยาที่เปิดสอนสำหรับนิสิตทั่วไป ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการวิจัย จากนั้นให้นิสิตที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจลงชื่อตามวันและเวลาที่สะดวก

2. เมื่อผู้ร่วมการวิจัยมาถึงห้องทดลองตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายไว้ ผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้ร่วมการวิจัย จากนั้นผู้ร่วมการวิจัยอ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและสิ่งที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องทำ เมื่ออ่านเข้าใจแล้วผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อแสดงความยินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย

3. จากนั้นผู้วิจัยบอกแก่ผู้ร่วมการวิจัยว่า “ผู้วิจัยอยากขอความร่วมมือให้นิสิตช่วยอ่านข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ชายไทยต่อผู้หญิงไทยที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจมา (ในเงื่อนไขควบคุมเปลี่ยนเป็น ความคิดเห็นของคนไทยต่อเรื่องราวทั่วไป) ว่าเนื้อหามีความชัดเจนหรือไม่ อ่านแล้วเข้าใจมากน้อยเพียงใด เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำข้อความเหล่านี้ไปใช้ในการจัดทำวารสารของคณะจิตวิทยาต่อไป รวมทั้งตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อตนเองและสังคมในปัจจุบันด้วย ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้นิสิตอ่านอย่างตั้งใจและตอบคำถามตามการรับรู้ของตนเอง” ทั้งนี้เพื่อเป็นการปิดจุดประสงค์ที่แท้จริงของการทดลอง

4. ผู้วิจัยและผู้ร่วมการวิจัยเข้าสู่เงื่อนไขจัดกระทำให้เผชิญกับเจตคติแบบต่างๆ โดยผู้ร่วมการวิจัยต้องอ่านข้อความจำนวน 10 ข้อความ ที่ปรากฏอยู่บนกระดาษแข็งขนาด A4 แบ่งเป็นทั้งหมด 3 เงื่อนไข ดังนี้

1) เงื่อนไขที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ ผู้ร่วมการวิจัยได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ชายไทยในลักษณะที่เป็นการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติต่อผู้หญิง

2) เงื่อนไขที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ ผู้ร่วมการวิจัยได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ชายไทยในลักษณะที่เป็นการเหยียดเพศแบบให้คุณต่อผู้หญิง

3) เงื่อนไขที่เผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ผู้ร่วมการวิจัยได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของคนไทยในเรื่องทั่วไป ซึ่งเงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขควบคุม

5. เมื่อเวลาผ่านไป 3 นาที ผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยประเมินว่าเข้าใจเนื้อหาในข้อความที่ได้อ่านไปมากน้อยเพียงใดลงในกระดาษอีกแผ่นหนึ่ง โดยใช้การประเมินแบบ 5 ช่วง ซึ่ง 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยที่สุด และ 5 หมายถึง เห็นด้วยที่สุด เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ผู้ร่วมการวิจัยทราบว่าการอ่านข้อความนั้นๆ มีจุดประสงค์เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำวารสารของคณะจิตวิทยาเท่านั้นและไม่เกี่ยวข้องกับการทดลองที่เหลือ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ร่วมการวิจัยทราบจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้วิจัยซึ่งรายละเอียดของแบบประเมินความเข้าใจเนื้อหาของข้อความ

6. หลังจากนั้นผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามทั้งหมด 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และแบบวัดการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกัน ภายใต้หัวข้อ “แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อตนเองและสังคมในปัจจุบัน”

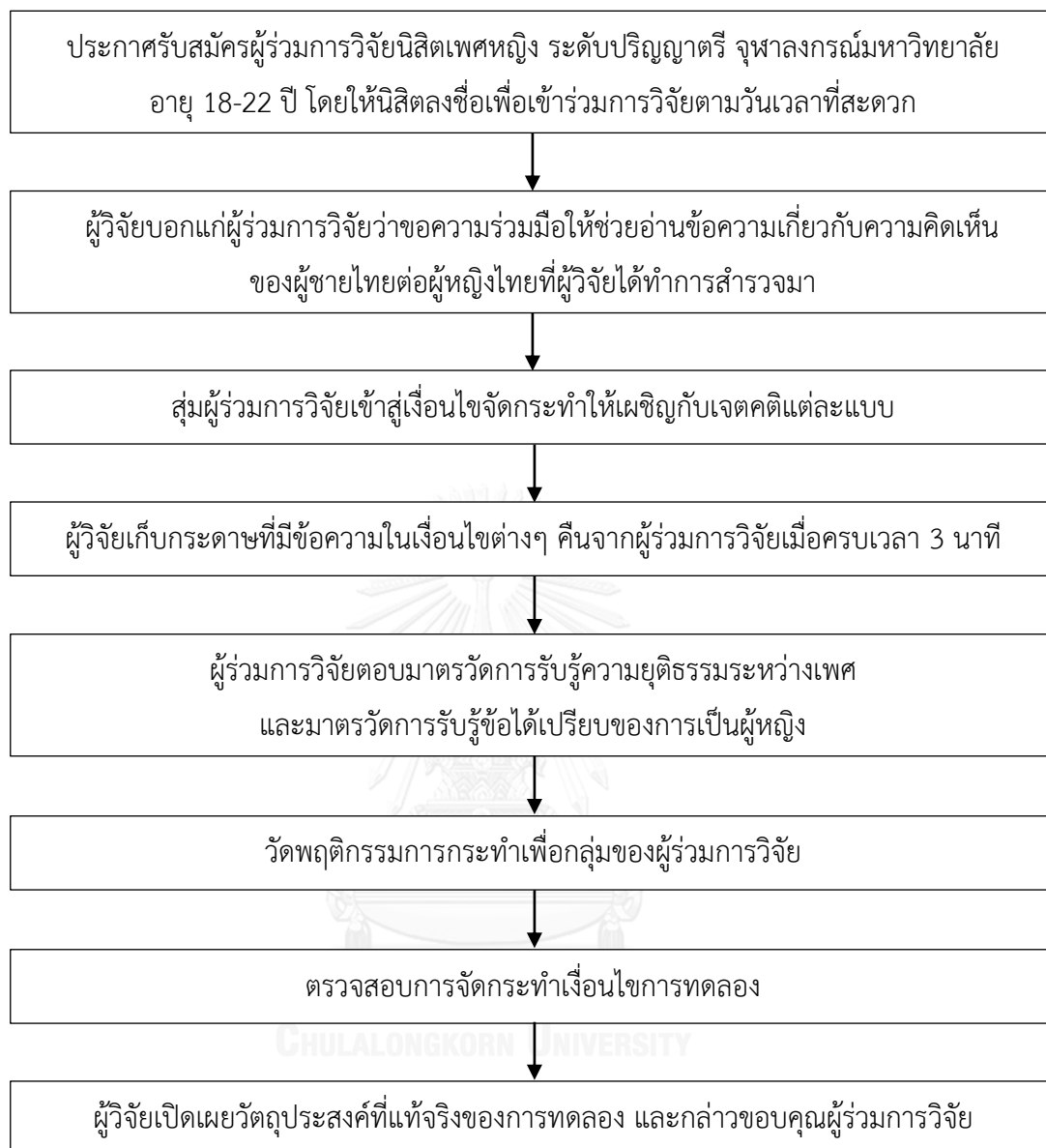
7. เมื่อผู้ร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวัดพฤติกรรมกรรมการกระทำเพื่อกลุ่มโดยบอกแก่ผู้ร่วมการวิจัยว่าก่อนจะเสร็จสิ้นการทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อขอรับใบปลิวที่มีข้อความรณรงค์ให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายไปแจกจ่ายให้ผู้อื่นต่อตามความสมัครใจ จะให้ความร่วมมือหรือไม่ก็ได้ โดยผู้วิจัยบอกแก่ผู้ร่วมการวิจัย

ว่าการขออาสาสมัครนำใบปลิวไปแจกจ่ายนี้เป็นงานของผู้วิจัยอีกท่านหนึ่งที่มาขอให้ผู้วิจัยช่วยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อและระบุจำนวนของใบปลิวที่ต้องการนำไปแจกจ่าย และผู้วิจัยอีกท่านจะนำใบปลิวมามอบให้ภายหลัง ทั้งนี้ กระดาษที่ให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อนั้นมีจำนวน 5 ใบด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสลับใบลงชื่อของผู้ร่วมการวิจัยในแต่ละเงื่อนไขไปเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ใบลงชื่อแต่ละใบมีผู้ร่วมการวิจัยเพียงเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งเท่านั้น และกระดาษที่ให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อนั้นจะมีรายชื่ออาสาสมัครที่ลงชื่อขอรับใบปลิวไปแจกจ่ายอยู่ก่อนแล้วจำนวน 3 รายชื่อ และมีจำนวนใบปลิวที่รับไปได้แก่ 100 ใบ 30 ใบ และ 50 ใบ ตามลำดับ โดยรายชื่อและจำนวนใบปลิวเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ร่วมการวิจัยได้เห็นว่าเป็นอนิสิตด้วยกันก็ได้นำไปแจกจ่ายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อและจำนวนใบปลิวแล้ว ผู้วิจัยไม่ได้มอบใบปลิวให้แก่ผู้ร่วมการวิจัยจริงๆ ดังนั้นผู้ร่วมการวิจัยจะไม่ต้องแจกจ่ายใบปลิวใดๆ ทั้งสิ้นหลังจบการทดลอง

8. จากนั้นผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบคำถามว่า ตนรับรู้ข้อความที่ได้อ่านไปเมื่อตอนต้นการทดลองนั้นเป็นไปในลักษณะของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ การเหยียดเพศแบบให้คุณหรือไม่เป็นการเหยียดเพศเลย เพื่อเป็นการตรวจสอบการจัดกระทำที่แน่ใจได้ว่าผู้ร่วมการวิจัยแต่ละเงื่อนไขรับรู้ว่าคุณเผชิญกับเจตคติในเงื่อนไขที่ตนถูกจัดกระทำให้เกิดจริงๆ หรือไม่

9. เมื่อกระบวนการข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการทดลองแก่ผู้ร่วมการวิจัย โดยเน้นย้ำให้ผู้ร่วมการวิจัยในกลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วทั้งสองกลุ่มได้ทราบว่า ข้อความที่ได้อ่านไปเมื่อเริ่มต้นการทดลองนั้น เป็นเพียงข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทำการวิจัยให้เป็นไปตามเงื่อนไขการทดลองที่ต้องการเท่านั้น ผู้วิจัยไม่ได้ทำการสำรวจจากแหล่งใด ดังนั้นข้อความดังกล่าวจึงไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้ชายในสังคมไทยจริงๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ร่วมการวิจัยรู้สึกถูกคุกคามหรือมีความเข้าใจตามข้อความที่ได้อ่านไปจริงๆ รวมถึงแจ้งแก่ผู้ร่วมการวิจัยด้วยว่าไม่ต้องนำไปแจกจ่ายตามที่ได้ลงชื่อไว้

10. ผู้วิจัยมอบของที่ระลึกและกล่าวขอบคุณผู้ร่วมการวิจัยที่สละเวลามาเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ สรุปขั้นตอนการทดลองดังภาพ 2

ภาพ 2 ขั้นตอนการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน จึงใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่มโดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากคณะต่างๆ จำนวน 188 คน ผู้วิจัยขอแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

<i>N</i>	หมายถึง จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย
<i>M</i>	หมายถึง ค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนน
<i>SD</i>	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
<i>Min</i>	หมายถึง คะแนนต่ำสุด
<i>Max</i>	หมายถึง คะแนนสูงสุด
<i>SS</i>	หมายถึง ผลบวกกำลังสองของคะแนน
<i>TE</i>	หมายถึง อิทธิพลรวม
<i>DE</i>	หมายถึง อิทธิพลทางตรง
<i>IE</i>	หมายถึง อิทธิพลทางอ้อม
χ^2	หมายถึง ค่าไคร์-สแควร์
<i>df</i>	หมายถึง ค่าองศาอิสระ
<i>GFI</i>	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
<i>AGFI</i>	หมายถึง ดัชนีวัดความกลมกลืนปรับแก้แล้ว
<i>RMR</i>	หมายถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ
<i>RMSEA</i>	หมายถึง ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
<i>r</i>	หมายถึง สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
R^2	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

b	หมายถึง สัมประสิทธิ์ความถดถอย
t	หมายถึง ค่าสถิติที
β	หมายถึง สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน
HOS	หมายถึง การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ
BEN	หมายถึง การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ
GEN	หมายถึง การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ
PER	หมายถึง การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง
COL	หมายถึง การกระทำเพื่อกลุ่ม

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ร่วมการวิจัย

ผู้ร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากคณะต่างๆ จำนวน 188 คน อายุระหว่าง 18-22 ปี ($M = 19.43, SD = 0.93$) ส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 67 รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 26.10 และส่วนใหญ่เป็นนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ ร้อยละ 53.20 รองลงมาเป็นนิสิตคณะสหเวชศาสตร์ ร้อยละ 21.3 และคณะเภสัชศาสตร์ ร้อยละ 10.60 ตามลำดับ ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง 2

ตาราง 2

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้เข้าร่วมการวิจัย ($N = 188$)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
18	28	14.90
19	78	41.50
20	59	31.40
21	20	10.60
22	3	1.60

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นปีการศึกษา		
ปีที่ 1	49	26.10
ปีที่ 2	126	67.00
ปีที่ 3	10	5.30
ปีที่ 4	3	1.60
คณะ		
อักษรศาสตร์	9	4.80
วิทยาศาสตร์	5	2.70
รัฐศาสตร์	3	1.60
ครุศาสตร์	2	1.10
นิเทศศาสตร์	100	53.20
เภสัชศาสตร์	20	10.60
สหเวชศาสตร์	40	21.30
จิตวิทยา	9	4.80
รวม	188	100

1.2 การตรวจสอบการจัดกระทำ

เพื่อเป็นการตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้ร่วมการวิจัยรับรู้ว่าตนเผชิญกับเจตคติตามเงื่อนไขที่ผู้วิจัย สุ่มให้จริงๆ ผู้วิจัยจึงตรวจสอบการจัดกระทำโดยการขอให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามที่มี ตัวเลือกจำนวน 3 ตัวเลือกภายหลังเสร็จสิ้นการทดลองทั้งหมด ซึ่งผู้ร่วมการวิจัยในแต่ละเงื่อนไขต้อง พิจารณาว่า ข้อความจำนวน 10 ข้อความที่ได้อ่านไปเมื่อตอนต้นการวิจัยนั้นทำให้เกิดความรู้สึก ใดๆ และตัดสินใจเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ลักษณะที่นำมาจากแนวคิด เกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบแยกตัวของ Glick และ Fiske (1996) มาเขียนเป็นตัวเลือกในเงื่อนไขการ เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติและเงื่อนไขการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณนั้น ซึ่ง รายละเอียดของแบบสอบถามการตรวจสอบการจัดกระทำ แสดงในภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบการจัดกระทำพบว่า ผู้ร่วมการวิจัยที่ถูกสุ่มเข้าเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการ เหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ ตอบว่าขณะที่อ่านข้อความเมื่อตอนต้นการวิจัยนั้น เกิดความรู้สึกว่า กำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ

92.65 ตอบว่าเกิดความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบให้คุณจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.47 และตอบว่าไม่ได้เกิดความรู้สึกใดๆ ข้างต้นจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 ตามลำดับ

ผู้ร่วมการวิจัยที่ถูกสุ่มเข้าเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ ตอบว่าขณะที่อ่านข้อความเมื่อตอนต้นการวิจัยนั้น เกิดความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบให้คุณจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 91.04 ตอบว่าเกิดความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.49 และตอบว่าไม่ได้เกิดความรู้สึกใดๆ ข้างต้นจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.46 ตามลำดับ

ผู้ร่วมการวิจัยที่ถูกสุ่มเข้าเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป ตอบว่าขณะที่อ่านข้อความเมื่อตอนต้นการทดลองไม่ได้เกิดความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบใดๆ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 95.52 ตอบว่าเกิดความรู้สึกที่กำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.48 และไม่มีผู้ร่วมการวิจัยคนใดที่ตอบว่ากำลังเผชิญกับความคิดที่มีลักษณะเป็นการเหยียดเพศแบบให้คุณ

จากผลการตรวจสอบการจัดกระทำจะเห็นได้ว่า มีผู้ร่วมการวิจัยที่ไม่ได้รับรู้ว่าตนกำลังเผชิญกับเจตคติที่ตรงตามเงื่อนไขที่ได้รับการสุ่มให้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่นำข้อมูลของผู้ร่วมการวิจัยจำนวนนี้มาวิเคราะห์ต่อ ทำให้เหลือผู้ร่วมการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบการจัดกระทำทั้งสิ้นจำนวน 188 คน โดยสามารถแจกแจงตามเงื่อนไขการทดลองได้ดังตาราง 3 และแจกแจงตามคณะได้ดังตาราง 4

ตาราง 3

ข้อมูลของผู้ร่วมการวิจัยแจกแจงตามเงื่อนไขการทดลอง (N = 188)

เงื่อนไข	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์	63	33.51
เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ	61	32.45
เผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป	64	34.04
รวม	188	100

ตาราง 4

ข้อมูลของผู้ร่วมการวิจัยแจกแจงตามคณะ (N = 188)

คณะ	เงื่อนไข			รวม
	เผชิญกับการเหยียด เพศแบบเป็นปฏิบัติ	เผชิญกับการเหยียด เพศแบบให้คุณ	เผชิญกับ เจตคติทั่วไป	
อักษรศาสตร์	2	3	4	9
วิทยาศาสตร์	1	2	2	5
รัฐศาสตร์	0	1	2	3
ครุศาสตร์	2	0	0	2
นิเทศศาสตร์	35	33	32	100
เภสัชศาสตร์	8	7	5	20
สหเวชศาสตร์	13	11	16	40
จิตวิทยา	2	4	3	9
รวม	63	61	64	188

1.3 ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร

จากผลการวิเคราะห์สถิติบรรยายพบว่า ผู้ร่วมการวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยการกระทำเพื่อกลุ่มในระดับค่อนข้างต่ำ ($M = 8.22, SD = 6.48$) มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศในระดับปานกลาง ($M = 4.37, SD = .75$) และมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงในระดับปานกลาง ($M = 4.30, SD = .93$) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5

ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ($N = 188$)

ตัวแปร	ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้	Min	Max	M	SD
HOS	(dummy 0,1)	0	1	.34	.47
BEN	(dummy 0,1)	0	1	.32	.47
GEN	1-7	2.33	5.83	4.37	.75
PER	1-7	2.00	6.75	4.30	.93
COL	0-30	0	30	8.22	6.48

เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดพบว่า ตัวแปรการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรการกระทำเพื่อกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คณมีสหสัมพันธ์ทางลบกับตัวแปรการกระทำเพื่อกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปรการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	HOS	BEN	GEN	PER	COL
HOS	-				
BEN	-.49**	-			
GEN	.03	.03	(.75)		
PER	-.07	.02	.28**	(.85)	
COL	.19**	-.19**	.01	-.00	-

หมายเหตุ ตัวเลขในแนวทแยง คือ สัมประสิทธิ์แอลฟาของมาตรวัด

** $p < .01$, สองหาง.

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของการกระทำเพื่อกลุ่มพบว่า ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยการกระทำเพื่อกลุ่มในระดับค่อนข้างต่ำ ($M = 9.97, SD = 7.27$) ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณมีคะแนนเฉลี่ยการกระทำเพื่อกลุ่มในระดับต่ำ ($M = 6.44, SD = 5.45$) และผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับเจตคติทั่วไปมีคะแนนเฉลี่ยการกระทำเพื่อกลุ่มในระดับค่อนข้างต่ำ ($M = 8.20, SD = 6.20$) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7

ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการกระทำเพื่อกลุ่มแจกแจงตามเงื่อนไขการทดลอง

เงื่อนไข	การกระทำเพื่อกลุ่ม		
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ	63	9.97	7.27
เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ	61	6.44	5.45
เผชิญกับเจตคติทั่วไป	64	8.20	6.20

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) พบว่า การเผชิญกับเจตคติที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้ร่วมการวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยของการกระทำเพื่อกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 [$F(2,185) = 4.77, p < .05$] และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) พบว่า ผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติมีคะแนนเฉลี่ยของการกระทำเพื่อกลุ่มแตกต่างจากผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ

1.4 การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น

การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นไม่พบข้อมูลสูญหาย (missing data) และเมื่อตรวจสอบค่าสุดโต่งของข้อมูล (Outlier) โดยการตรวจสอบค่า Cook's distance ที่ใช้วัดการเปลี่ยนแปลงค่าคลาดเคลื่อนเมื่อตัดข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งออกไป พบว่าไม่มีข้อมูลชุดใดที่มีค่าเกิน 1 แสดงว่าภาพรวมไม่มีข้อมูลสุดโต่งแบบหลายตัวแปร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) ดังนั้น ข้อมูลจึงมีความเหมาะสมในการนำไปวิเคราะห์ต่อไป

ตอนที่ 2

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

2.1 การเตรียมข้อมูลก่อนการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการทดสอบโมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลออกเป็น 2 โมเดล ได้แก่ โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ และโมเดลวิเคราะห์อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบให้คุณ

ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพนั่นคือ ผู้วิจัยได้สุ่มผู้ร่วมการวิจัยตามเงื่อนไขการทดลองแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ กลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ และกลุ่มที่ต้องเผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป เพื่อให้สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้ ผู้วิจัยจึงทำการแปลงค่าตัวแปรเหล่านี้ที่เป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (Category variable) ให้เป็นตัวแปรดัมมี่ (Dummy variable) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ กำหนดให้
  - กลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ มีค่าเป็น 1
  - กลุ่มที่ต้องเผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป มีค่าเป็น 0
- 2) โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบให้คุณ กำหนดให้
  - กลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ มีค่าเป็น 1
  - กลุ่มที่ต้องเผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป มีค่าเป็น 0

2.2 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์อิทธิพล

2.2.1 เมื่อตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลว่าปกติหรือไม่ โดยการตรวจสอบจากค่าความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) พบว่าตัวแปรการกระทำเพื่อกลุ่มมีความเบ้เท่ากับ 3.74 ซึ่งมีค่าเกิน 1.96 ($p < .05$) แสดงว่าข้อมูลมีการเบ้บวก ส่วนความโด่งมีค่าเท่ากับ 0.87 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงที่โด่งปกติ

2.2.2 เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Measures of collinearity) พบว่า ตัวแปรการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและตัวแปรการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง มีค่าเกณฑ์ความคลาดเคลื่อน (tolerance) เท่ากับ .92 และ .92 ซึ่งมากกว่า .10 มีค่าปัจจัยปรับตามความแปรปรวนเพื่อ (variance inflation factor หรือ VIF) เท่ากับ

1.09 และ 1.09 ซึ่งน้อยกว่า 10 และมีค่าดัชนีเงื่อนไขน้อยกว่า 20 ดังนั้น ตัวแปรทั้งสองตัวจึงเป็นอิสระจากกัน ไม่พบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย

2.3 การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะนำเสนอการวิเคราะห์อิทธิพล ด้วยโปรแกรมลิสเรล เวอร์ชัน 8.72 โดยสมมติฐานการวิจัยทั้งหมดมี 6 ข้อ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

สมมติฐานข้อที่ 2 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

สมมติฐานข้อที่ 3 การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 4 การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 5 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 6 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

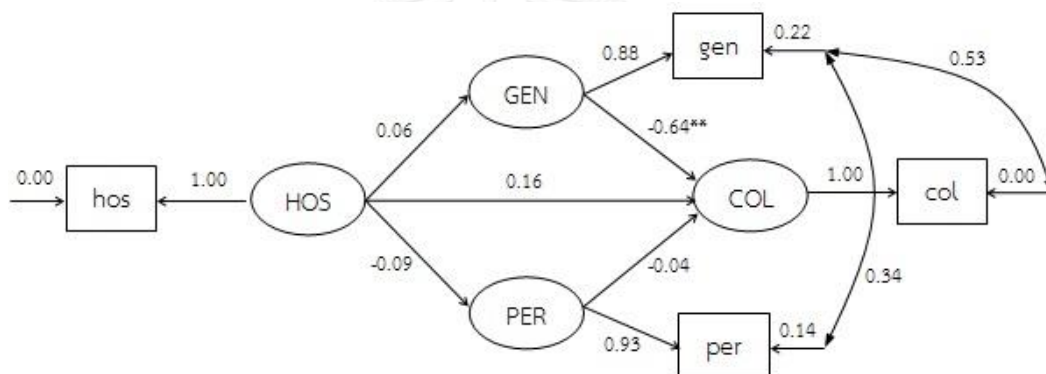
โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลมีตัวแปรแฝงภายนอกคือ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ (HOS) และการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ (BEN)

ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ (GEN) การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง (PER) และการกระทำเพื่อกลุ่ม (COL)

ผลการทดสอบโมเดลการวิเคราะห์อิทธิพล

โมเดลอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ

ผลการทดสอบโมเดลอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไคว์-สแควร์มีค่าเท่ากับ 1.91 ($df = 3$) ระดับนัยสำคัญ .60 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 1.81 ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

$$\chi^2 = 1.91, df = 3, p = 0.60, GFI = 0.99, AGFI = 0.97, RMSEA = 0.00$$

ภาพ 3 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม พบว่า การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีขนาดอิทธิพล $\beta = -0.64$ ($p < .01$) การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม และการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัว

แปรส่งผ่าน จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 แต่ไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1, 2, 4, 5 และ 6

เมื่อพิจารณาค่ากำลังสองของสหสัมพันธ์พหุคูณหรือ R Square (R^2) ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่สามารถทำนายความแปรปรวนของการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศได้ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติสามารถทำนายความแปรปรวนของการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงได้ร้อยละ 1 และการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของการกระทำเพื่อกลุ่มได้ร้อยละ 42 ดังตาราง 8

ตาราง 8

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ (N = 127)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล									
	GEN			PER			COL			
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	
HOS	<i>b</i>	0.13		0.13	-0.18		-0.18	2.25	-0.48	1.77
	<i>SE</i>	-0.22		-0.22	-0.2		-0.2	-1.56	-0.95	-1.27
	<i>t</i>	0.58	-	0.58	-0.91	-	-0.91	1.44	-0.51	1.4
	β	0.06		0.06	-0.09		-0.09	0.16	-0.03	0.12
GEN	<i>b</i>							-4.24**		-4.24
	<i>SE</i>							-0.64		-0.64
	<i>t</i>	-	-	-	-	-	-	-6.65	-	-6.65
	β							-0.64		-0.64
PER	<i>b</i>							-0.28		-0.28
	<i>SE</i>							-0.63		-0.63
	<i>t</i>	-	-	-	-	-	-	-0.44	-	-0.44
	β							-0.04		-0.04
R Square	0.00			0.01			0.42			
น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loadings)										
	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>Com.st.</i>	<i>R²</i>					
hos	1			1	1					
gen	0.65			0.88	0.78					
per	0.86			0.93	0.86					
col	1			1	1					
ไคว์-สแควร์	$(\chi^2 = 1.91, df = 3, p = 0.60)$									
RMSEA	0									
RMR	1.81									
GFI	0.99									
AGFI	0.97									

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้				
	GEN	PER	COL	HOS
GEN	1			
PER	-0.01	1		
COL	-0.63	-0.05	1	
HOS	0.06	-0.09	0.12	1

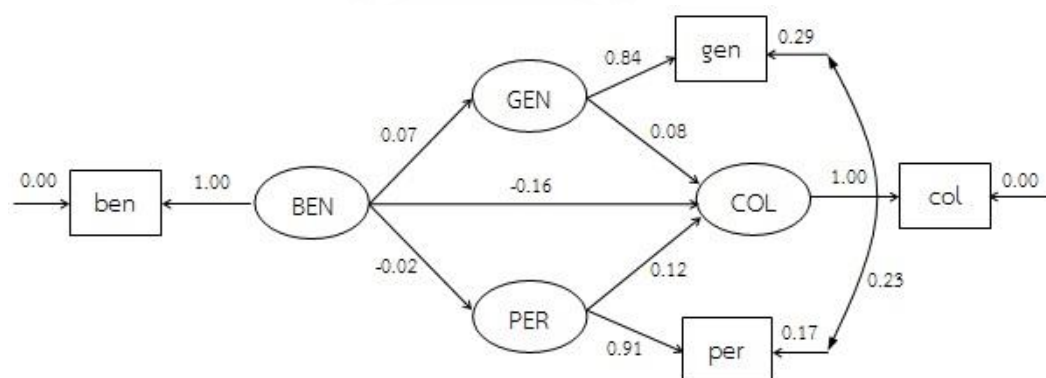
หมายเหตุ TE = ผลกระทบรวม, IE = ผลกระทบทางอ้อม, DE = ผลกระทบทางตรง

Com.st. = Completely Standardized Solution

** $p < .01$, สองหาง.

โมเดลอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบให้คุณ

ผลการทดสอบโมเดลอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบให้คุณต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไคว-สแควร์มีค่าเท่ากับ 0.74 ($df = 3$) ระดับนัยสำคัญ .86 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 1.02 ค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 จึงสรุปได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

$$\chi^2 = 0.74, df = 3, p = 0.86, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMSEA = 0.00$$

ภาพ 4 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเหยียดเพศแบบให้คุณ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม พบว่า การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นให้คุณไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม และการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6

เมื่อพิจารณาค่ากำลังสองของสหสัมพันธ์พหุคูณหรือ R Square (R^2) ของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณสามารถทำนายความแปรปรวนของการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศได้ร้อยละ 1 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณไม่สามารถทำนายความแปรปรวนของการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงได้ และการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของการกระทำเพื่อกลุ่มได้ร้อยละ 5 ดังตาราง 9

ตาราง 9

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลการถดถอยแบบให้คะแนน (N = 125)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล									
	GEN			PER			COL			
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	
BEN	<i>b</i>	0.13		0.13	-0.04		-0.04	-1.81	0.05	-1.76
	<i>SE</i>	-0.19		-0.19	-0.18		-0.18	-1	-0.2	-1
	<i>t</i>	0.7	-	0.7	-0.2	-	-0.2	-1.82	0.22	-1.78
	β	0.07		0.07	-0.02		-0.02	-0.16	0	-0.16
GEN	<i>b</i>							0.53		0.53
	<i>SE</i>							-0.65		-0.65
	<i>t</i>	-	-	-	-	-	-	0.81	-	0.81
	β							0.08		0.08
PER	<i>b</i>							0.71		0.71
	<i>SE</i>							-0.58		-0.58
	<i>t</i>	-	-	-	-	-	-	1.23	-	1.23
	β							0.12		0.12
R Square	0.01			0.00			0.05			
น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loadings)										
	<i>b</i>	<i>SE</i>	<i>t</i>	<i>Com.st.</i>	<i>R²</i>					
ben	1			1	1					
gen	0.65			0.84	0.71					
per	0.86			0.91	0.83					
col	1			1	1					
ไคร้-สแควร์	($\chi^2 = 0.74$, $df = 3$, $p = 0.86$)									
RMSEA	0									
RMR	1.02									
GFI	1									
AGFI	0.99									

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้				
	GEN	PER	COL	BEN
GEN	1			
PER	0	1		
COL	0.07	0.12	1	
BEN	0.07	-0.02	-0.16	1

หมายเหตุ TE = ผลกระทบรวม, IE = ผลกระทบทางอ้อม, DE = ผลกระทบทางตรง

Com.st. = Completely Standardized Solution

ตาราง 10

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ข้อ	สมมติฐานการวิจัย	ประเภทของการ เหยียดเพศ	ผลการวิเคราะห์	
			สนับสนุน สมมติฐาน	ไม่ สนับสนุน สมมติฐาน
1.	การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพล ทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ	แบบเป็นปฏิปักษ์		✓
		แบบให้คุณ		✓
2.	การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพล ทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง	แบบเป็นปฏิปักษ์		✓
		แบบให้คุณ		✓
3.	การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรง ต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม	แบบเป็นปฏิปักษ์	✓	
		แบบให้คุณ		✓
4.	การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงมีอิทธิพล ทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม	แบบเป็นปฏิปักษ์		✓
		แบบให้คุณ		✓
5.	การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพล ทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม	แบบเป็นปฏิปักษ์		✓
		แบบให้คุณ		✓
6.	การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพล ทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความ ยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของ การเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน	แบบเป็นปฏิปักษ์		✓
		แบบให้คุณ		✓

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่มโดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ตามสมมติฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 กล่าวคือ การเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการเหยียดเพศแบบให้คุณไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

สมมติฐานข้อที่ 2 การเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวคือ การเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง และการเหยียดเพศแบบให้คุณไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 2 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเป็นการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ จะมีความรู้สึกที่ตลกขบขันที่ตนอาศัยอยู่นั้นมีความยุติธรรมระหว่างเพศต่ำ และรับรู้ว่าได้ผลประโยชน์จากการเป็นผู้หญิงต่ำ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเป็นการเหยียดเพศแบบให้คุณ จะรับรู้ว่าคุณยุติธรรมระหว่างเพศมีสูง และรับรู้ว่าได้เปรียบจากการเป็นผู้หญิงสูง (Jost & Kay, 2005; Becker & Wright, 2011) อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ได้ในงานนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Connelly และ Heesacker (2012) ที่พบว่า การเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความยุติธรรมในสังคม และแม้ว่าจะมีงานวิจัยของ Glick และคณะ (2000) ที่ยืนยันว่าการเหยียดเพศแบบแยกขั้วเป็นสิ่งที่

เกิดขึ้นเหมือนๆ กันในหลายสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน และจากผลการตรวจสอบการจัดกระทำในงานวิจัยครั้งนี้จะสามารถยืนยันได้ว่าผู้ร่วมการวิจัยรู้สึกว่าคุณได้เผชิญกับการเหยียดเพศในแบบที่ถูกจัดกระทำให้เผชิญได้จริง แต่เมื่อเป็นบริบทของสังคมไทยแล้ว อาจเป็นไปได้ว่าอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วนั้นไม่มากพอที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงในผู้หญิงไทยได้ แม้ผู้หญิงเหล่านี้จะรับรู้ว่าคุณได้เผชิญกับความคิดเหยียดเพศจากผู้ชายในสังคมก็ตาม

สมมติฐานข้อที่ 3 การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 เป็นบางส่วน กล่าวคือ การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม ในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ แต่การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม ในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ

ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 3 พบว่าสนับสนุนสมมติฐานบางส่วน นั่นคือ การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม ในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) ที่พบว่า ผู้หญิงที่รับรู้ว่าคุณภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่นั้นมีความเหลื่อมล้ำทางเพศ หรือรับรู้ว่าคุณมีความยุติธรรมระหว่างเพศต่ำ ก็จะมีความรู้สึกว่าคุณควรจะทำอะไรสักอย่างที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคุณและกลุ่มของคุณดีขึ้น จึงส่งผลให้มีพฤติกรรมกระทำเพื่อกลุ่มที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 3 ในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ที่พบว่า ผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณจะรับรู้ว่าคุณมีความยุติธรรมอย่างที่คุณควรจะเป็นแล้ว จึงทำให้มีความต้องการที่จะทำพฤติกรรมที่เป็นการช่วยเหลือกลุ่มของคุณในระดับต่ำ (Wright, 2010) แม้ผู้ร่วมการวิจัยที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณจะไม่ได้มีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศแตกต่างจากผู้ที่คุณเผชิญเจตคติแบบธรรมดา แต่เมื่อพิจารณาแล้วการที่ได้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณก็น่าจะมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้การคิดคำนึงว่าคุณที่ตนอาศัยอยู่มีความเท่าเทียมกันระหว่างเพศหรือไม่ ไม่ชัดเจนมากเท่าผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติทำให้การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำเพื่อกลุ่มของผู้ร่วมการวิจัยในเงื่อนไขนี้ ข้อที่ควรแก้ไข

ในการวิจัยครั้งนี้คือ น่าจะให้ผู้ร่วมการวิจัยประเมินความคิดเห็นหรือความรู้สึกว่าพฤติกรรมการเหยียดเพศแบบให้คุณเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ จะทำให้สามารถอธิบายการที่ผู้ร่วมการวิจัยไม่ได้แสดงความแตกต่างของการกระทำเพื่อกลุ่มในสองเงื่อนไขนี้ได้ดีขึ้น

สมมติฐานข้อที่ 4 การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 กล่าวคือ การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม ในเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ และเงื่อนไขที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ

ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 4 ทั้งสองเงื่อนไขไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า ผู้หญิงที่รับรู้ว่าคุณสมบัติข้อได้เปรียบจากการเป็นผู้หญิงจะมีความคิดว่าสังคมที่เป็นอยู่ตอนนี้ก็ดีสำหรับตนแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องเรียกร้องสิทธิให้กลุ่มตนอีก จึงทำให้พฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่มอยู่ในระดับต่ำในทางกลับกัน ผู้หญิงที่รู้สึกว่าตนเสียเปรียบมากกว่าได้เปรียบในการเป็นผู้หญิง ก็จะส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนและผู้หญิงคนอื่นๆ ในสังคมดียิ่งขึ้น (Jackman, 1994; Becker & Wright, 2011) ซึ่งที่ผลเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการรับรู้ของบุคคลมีความแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของตน โดยเฉพาะในบริบทของการวิจัยครั้งนี้ ผู้ร่วมการวิจัยยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ยังเป็นนิสิตนักศึกษาซึ่งอาจยังไม่ได้เผชิญกับความเหลื่อมล้ำทางสังคมมากเท่าผู้หญิงในวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน ต่างกับนักศึกษาในสังคมตะวันตกที่ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์จากการทำงานมาบ้างแล้ว ทำให้ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อได้เปรียบหรือเสียเปรียบของการเป็นผู้หญิงมีความชัดเจนกว่ามาก จึงส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมา

สมมติฐานข้อที่ 5 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 กล่าวคือ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม

ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 5 ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Becker และ Wright (2011) ที่พบว่าบุคคลที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิกิริยาก็จะมีพฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่ม เช่น การลงชื่อสนับสนุนโครงการรณรงค์ให้ชายหญิงเท่าเทียมกัน หรือการขอรับใบปลิวเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันในสังคมไปแจกจ่าย เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่หากบุคคลต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณก็จะมีพฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่มดังกล่าวลดลง ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า เพราะในการวิจัยครั้งนี้ผู้ร่วมการวิจัยอาจจะมีประสบการณ์ที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่การเหยียดเพศในแต่ละแบบส่งผลต่อการดำเนินชีวิตมาไม่มากเท่ากับผู้ร่วมการวิจัยในการศึกษาในบริบทของสังคมตะวันตก ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น แม้ผู้ร่วมการวิจัยจะรับรู้ได้ว่าตนกำลังเผชิญอยู่กับการเหยียดเพศ แต่เป็นไปได้ว่าการตระหนักถึงผลของการเหยียดเพศแต่ละแบบนั้นจะมีไม่มากพอที่จะส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะกระทำเพื่อกลุ่มแตกต่างกับผู้ร่วมการวิจัยที่ไม่ได้เผชิญกับการเหยียดเพศ อีกทั้งด้วยบุคลิกภาพของนิสิตหญิงไทยส่วนใหญ่เมื่อเห็นว่าผู้วิจัยซึ่งเปรียบเป็นรุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยเดียวกันขอความช่วยเหลือในการขอให้นำใบปลิวไปแจกจ่าย ก็อาจจะอยากให้ความช่วยเหลือมากกว่าความเป็นจริง ดังนั้นเมื่อเทียบกับผู้ร่วมการวิจัยในกลุ่มที่ไม่ได้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วแล้วจึงไม่เกิดความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในพฤติกรรมการกระทำเพื่อกลุ่ม

สมมติฐานข้อที่ 6 การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6 กล่าวคือ การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิกิริยาไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน และการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 6 ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) ที่พบว่า ผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิกิริยาก็จะรับรู้ถึงความยุติธรรมระหว่างเพศนั้นมีความรวมทั้งรับรู้ถึงข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงน้อยลง ส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ของตนและผู้หญิงคนอื่นๆ ในสังคมดีขึ้น ในทางกลับกัน ผู้หญิงที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณจะรับรู้ถึงความยุติธรรมระหว่างเพศนั้นสูง รวมทั้งรับรู้ถึงข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดความต้องการที่หาประโยชน์เพื่อกลุ่มลดน้อยลง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจ

เป็นเพราะยังมีตัวแปรอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการกระทำเพื่อกลุ่มชัดเจนมากกว่าตัวแปรส่งผ่านที่ใช้ในบริบทของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Moya, Glick, Exposito, De Lemus, และ Hart (2007) ที่พบว่าผู้ร่วมการวิจัยแต่ละคนอาจมีความอดทนอดกลั้นต่อความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศได้แตกต่างกัน และผู้หญิงที่มีประสบการณ์การถูกเอารัดเอาเปรียบมามากกว่าก็จะมีความรู้สึกนึกคิดและตระหนักถึงประเด็นปัญหาเหล่านี้มากกว่า อีกทั้งในการวัดการกระทำเพื่อกลุ่ม ผู้ร่วมการวิจัยอาจพยายามตีความจุดประสงค์ของผู้วิจัยทำให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นไม่เป็นธรรมชาติ แต่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้วิจัยแทน การกำกับตนเองของผู้ร่วมการวิจัยจึงอาจมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย (Snyder, 1974)

นอกจากนี้ การตระหนักว่าตนกำลังเผชิญกับเจตคติแบบใดอยู่นั้นก็ส่งผลกระทบต่อความตั้งใจที่จะกระทำเพื่อกลุ่มเช่นเดียวกัน ดังเช่นงานวิจัยของ Ellemers และ Barreto (2009) ที่พบว่าการเหยียดเพศสมัยใหม่ ซึ่งเปรียบได้กับการเหยียดเพศแบบให้คุณ จะลดความตั้งใจที่จะกระทำเพื่อกลุ่ม เพราะบุคคลไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่นั้นเป็นการเหยียดเพศ และในทางกลับกันการเหยียดเพศแบบดั้งเดิม ซึ่งเปรียบได้กับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ จะเพิ่มความตั้งใจในการกระทำเพื่อกลุ่ม เพราะบุคคลรู้สึกว่ากำลังเผชิญอยู่กับการเหยียดเพศ และเกิดความไม่พึงพอใจเกิดขึ้น จึงอยากจะทำกรการใดก็ตามที่เป็นการป้องกันผลกระทบจากการถูกเหยียดเพศนั้น ดังนั้น จากผลของการตรวจสอบการจัดกระทำ ทำให้ทราบว่าผู้ร่วมการวิจัยสามารถระบุและรับรู้ได้ว่าตนกำลังเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วแบบใด แต่ก็เป็นไปได้ว่าผู้ร่วมการวิจัยไม่ได้ตระหนักถึงผลเสียของการเหยียดเพศที่ตนต้องเผชิญเท่าที่ควร ทำให้การเหยียดเพศแบบแยกขั้วไม่มีอิทธิพลมากพอที่จะส่งผลถึงการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง และการกระทำเพื่อกลุ่ม

อภิปรายผลโดยสรุป

การศึกษาเกี่ยวกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วในสังคมไทยยังมีอยู่ไม่มากนัก ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการศึกษานำร่องสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความเท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าในสังคมไทยนั้นการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศส่งผลต่อการกระทำเพื่อกลุ่มมากกว่าตัวแปรอื่นๆ ทำให้ตัวแปรนี้เป็นตัวแปรที่น่าสนใจศึกษาอย่างมากในอนาคต และถึงแม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่จะไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา แต่อย่างน้อยก็ทำให้ได้ทราบว่าตัวแปรเหล่านี้ที่ศึกษาในบริบทของสังคมตะวันตกและสังคมไทยมีความแตกต่างกัน ผู้หญิงไทยอาจมีมุมมองเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันระหว่างเพศที่แตกต่างกับผู้หญิงในสังคมอื่นๆ ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ การเหยียดเพศในสังคมไทยมีความ

สลับซับซ้อนมากกว่าที่ปรากฏในงานวิจัยของสังคมตะวันตก และสมควรได้รับความสนใจจากนักวิจัยต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน
2. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

สมมติฐานการวิจัย

1. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ
2. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง
3. การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
4. การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
5. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
6. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหญิง ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากคณะต่างๆ อายุ 18-22 ปี จำนวน 188 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 เครื่องมือ ได้แก่

1. ข้อความที่ใช้จัดกระทำให้เกิดการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกชั้น

ผู้วิจัยนำข้อความจากงานวิจัยของ Becker และ Wright (2011) และข้อกระทงจากมาตรวัดการเหยียดเพศแบบแยกชั้นของ Glick และ Fiske (2014) และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงข้อความให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย โดยมีข้อความที่ใช้จัดกระทำให้เกิดการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกชั้นแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ข้อความที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ 10 ข้อความ ข้อความที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ 10 ข้อความ และข้อความที่ให้เผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป (เงื่อนไขควบคุม) 10 ข้อความ ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากการคัดเลือกข้อความที่มีคะแนนการประเมินสูงสุด 10 ลำดับแรกมาใช้

2. แบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

ผู้วิจัยพัฒนาจากข้อคำถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศของ Becker และ Wright (2011) และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยแบบสอบถามมีข้อกระทงจำนวน 6 ข้อ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง คือ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .75

3. แบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

ผู้วิจัยพัฒนาจากข้อคำถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงของ Becker และ Wright (2011) โดยแบบสอบถามมีข้อกระทงจำนวน 4 ข้อ ใช้การประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 7 ช่วง คือ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 7 เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในแบบแอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .85

4. เอกสารการวัดพฤติกรรมกรรมการกระทำเพื่อกลุ่ม

ผู้วิจัยจะวัดพฤติกรรมจริงในการกระทำเพื่อกลุ่มของผู้ร่วมการวิจัยแทนที่จะเป็นการวัดเพียงแค่เจตนาหรือเจตคติที่ต้องการจะกระทำเพื่อกลุ่ม โดยพฤติกรรมที่ใช้วัดการกระทำเพื่อกลุ่มในครั้งนี้เป็นพฤติกรรมการลงชื่อขอรับใบปลิวที่มีข้อความรณรงค์ให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายไปแจกจ่ายให้ผู้อื่น

วิธีดำเนินการวิจัย

หลังจากได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน (Institutional Review Board) ให้ดำเนินการวิจัยได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยนี้

1. ผู้วิจัยขออนุญาตอาจารย์ประจำวิชาจิตวิทยาทั่วไป (3800101) ของคณะจิตวิทยาที่เปิดสอนสำหรับนิสิตทั่วไป ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการวิจัย จากนั้นให้นิสิตที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจลงชื่อตามวันและเวลาที่สะดวก
2. เมื่อผู้ร่วมการวิจัยมาถึงห้องทดลองตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายไว้ ผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้ร่วมการวิจัย จากนั้นผู้ร่วมการวิจัยอ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและสิ่งที่ผู้ร่วมการวิจัยต้องทำ เมื่ออ่านเข้าใจแล้วผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อแสดงความยินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย
3. จากนั้นผู้วิจัยบอกแก่ผู้ร่วมการวิจัยว่า “ผู้วิจัยอยากขอความร่วมมือให้นิสิตช่วยอ่านข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ชายไทยต่อผู้หญิงไทยที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจมา (ในเงื่อนไขควบคุมเปลี่ยนเป็น ความคิดเห็นของคนไทยต่อเรื่องราวทั่วไป) ว่าเนื้อหามีความชัดเจนหรือไม่ อ่านแล้วเข้าใจมากน้อยเพียงใด เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำข้อความเหล่านี้ไปใช้ในการจัดทำวารสารของคณะจิตวิทยาต่อไป รวมทั้งตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อตนเองและสังคมในปัจจุบันด้วย ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้นิสิตอ่านอย่างตั้งใจและตอบคำถามตามการรับรู้ของตนเอง” ทั้งนี้เพื่อเป็นการปกปิดจุดประสงค์ที่แท้จริงของการทดลอง
4. ผู้วิจัยสุ่มผู้ร่วมการวิจัยเข้าสู่เงื่อนไขจัดกระทำให้เผชิญกับเจตคติแบบต่างๆ โดยผู้ร่วมการวิจัยต้องอ่านข้อความจำนวน 10 ข้อความ ที่ปรากฏอยู่บนกระดาษแข็งขนาด A4 แบ่งเป็นทั้งหมด 3 เงื่อนไข ดังนี้
  - 1) เงื่อนไขที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ ผู้ร่วมการวิจัยได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ชายไทยในลักษณะที่เป็นการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติต่อผู้หญิง

2) เงื่อนไขที่เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ ผู้ร่วมการวิจัยได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ชายไทยในลักษณะที่เป็นการเหยียดเพศแบบให้คุณต่อผู้หญิง

3) เงื่อนไขที่เผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป ผู้ร่วมการวิจัยได้อ่านข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของคนไทยในเรื่องทั่วไป ซึ่งเงื่อนไขนี้เป็นเงื่อนไขควบคุม

5. เมื่อเวลาผ่านไป 3 นาที ผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยประเมินว่าเข้าใจเนื้อหาในข้อความที่ได้อ่านไปมากน้อยเพียงใดลงในกระดาษอีกแผ่นหนึ่ง โดยใช้การประเมินแบบ 5 ช่วง ซึ่ง 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยที่สุด และ 5 หมายถึง เห็นด้วยที่สุด เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ผู้ร่วมการวิจัยทราบว่าการอ่านข้อความนั้นๆ มีจุดประสงค์เพื่อจะนำไปใช้ในการจัดทำวารสารของคณะจิตวิทยาเท่านั้นและไม่เกี่ยวข้องกับการทดลองที่เหลือ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ร่วมการวิจัยทราบจุดประสงค์ที่แท้จริงของผู้วิจัย ซึ่งรายละเอียดของแบบประเมินความเข้าใจเนื้อหาของข้อความ

6. หลังจากนั้นผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามทั้งหมด 2 ชุด ได้แก่ แบบวัดการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และแบบวัดการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกัน ภายใต้อำนาจ “แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อตนเองและสังคมในปัจจุบัน”

7. เมื่อผู้ร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวัดพฤติกรรมกรรมการกระทำเพื่อกลุ่มโดยบอกแก่ผู้ร่วมการวิจัยว่าก่อนจะเสร็จสิ้นการทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อขอรับใบปลิวที่มีข้อความรณรงค์ให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายไปแจกจ่ายให้ผู้อื่นต่อตามความสมัครใจ จะให้ความร่วมมือหรือไม่ก็ได้ โดยผู้วิจัยบอกแก่ผู้ร่วมการวิจัยว่าการขออาสาสมัครนำใบปลิวไปแจกจ่ายนี้เป็นงานของผู้วิจัยอีกท่านหนึ่งที่มาขอให้ผู้วิจัยช่วยประชาสัมพันธ์ให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อและระบุจำนวนของใบปลิวที่ต้องการนำไปแจกจ่าย และผู้วิจัยอีกท่านจะนำใบปลิวมามอบให้ภายหลัง ทั้งนี้ กระดาษที่ให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อนั้นมีจำนวน 5 ใบด้วยกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสลับใบลงชื่อของผู้ร่วมการวิจัยในแต่ละเงื่อนไขไปเรื่อยๆ เพื่อไม่ให้ใบลงชื่อแต่ละใบมีผู้ร่วมการวิจัยเพียงเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งเท่านั้น และกระดาษที่ให้ผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อนั้นจะมีรายชื่อนิสิตหญิงที่ลงชื่อขอรับใบปลิวไปแจกจ่ายอยู่ก่อนแล้วจำนวน 3 รายชื่อ และมีจำนวนใบปลิวที่รับไปได้แก่ 100 ใบ 30 ใบ และ 50 ใบ ตามลำดับ โดยรายชื่อและจำนวนใบปลิวเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ร่วมการวิจัยได้เห็นว่าเป็นนิสิตด้วยกันก็ได้้นำใบปลิวไปแจกจ่ายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ร่วมการวิจัยลงชื่อและจำนวนใบปลิวแล้ว ผู้วิจัยไม่ได้มอบใบปลิวให้แก่ผู้ร่วมการวิจัยจริงๆ ดังนั้นผู้ร่วมการวิจัยจะไม่ต้องแจกจ่ายใบปลิวใดๆ ทั้งสิ้นหลังจบการทดลอง

8. จากนั้นผู้วิจัยขอให้ผู้ร่วมการวิจัยตอบคำถามว่า ตนรับรู้ข้อความที่ได้อ่านไปเมื่อตอนต้นการทดลองนั้นเป็นไปในลักษณะใด เพื่อเป็นการตรวจสอบการจัดกระทำให้น่าสนใจได้ว่าผู้ร่วมการวิจัยแต่ละเงื่อนไขรับรู้ว่าคุณเผชิญกับเจตคติในเงื่อนไขที่ตนถูกจัดกระทำให้เกิดจริงๆ หรือไม่

9. เมื่อกระบวนการข้างต้นเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยเปิดเผยวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการทดลองแก่ผู้ร่วมการวิจัย โดยเน้นย้ำให้ผู้ร่วมการวิจัยในกลุ่มที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วทั้งสองกลุ่มได้ทราบว่า ข้อความที่ได้อ่านไปเมื่อเริ่มต้นการทดลองนั้น เป็นเพียงข้อความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทำการวิจัยให้เป็นไปตามเงื่อนไขการทดลองที่ต้องการเท่านั้น ผู้วิจัยไม่ได้ทำการสำรวจจากแหล่งใด ดังนั้นข้อความดังกล่าวจึงไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้ชายในสังคมไทยจริงๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ร่วมการวิจัยรู้สึกถูกคุกคามหรือมีความเข้าใจตามข้อความที่ได้อ่านไปจริงๆ รวมถึงแจ้งแก่ผู้ร่วมการวิจัยด้วยว่าไม่ต้องนำไปปลิวไปแจกจ่ายตามที่ได้ลงชื่อไว้

10. ผู้วิจัยมอบของที่ระลึกและกล่าวขอบคุณผู้ร่วมการวิจัยที่สละเวลาเข้ามาเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน จึงใช้การวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ
2. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง
3. การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศมีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม เฉพาะในเงื่อนไขการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิปักษ์ ($p < .01$)
4. การรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
5. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
6. การเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกขั้วไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงอิทธิพลของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม โดยมีการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศและการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิงเป็นตัวแปรส่งผ่าน
2. ทราบถึงอิทธิพลทางตรงของการเหยียดเพศแบบแยกขั้วต่อการกระทำเพื่อกลุ่ม
3. ได้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยในครั้งนี้อาจศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตหญิง ระดับปริญญาตรีเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจจะศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุอื่นๆ เช่น วัยผู้ใหญ่ วัยผู้สูงอายุ ที่ผ่านประสบการณ์ชีวิตมามากกว่า เพื่อที่จะได้ทราบว่าผลการศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้อหรือไม่
2. งานวิจัยในอนาคตอาจมีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการเหยียดเพศแบบแยกขั้ว การรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ และการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง และการวัดพฤติกรรมในรูปแบบอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยมากยิ่งขึ้น
3. งานวิจัยในครั้งนี้อาจจะศึกษาตัวแปรที่เป็นการรับรู้ของบุคคล การศึกษาในอนาคตอาจเพิ่มตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพเข้าไปในงานวิจัยด้วย เช่น การกำกับตนเอง เพื่อที่จะได้ทราบว่าในบริบทของสังคมไทยนั้นตัวแปรด้านบุคลิกภาพนั้นส่งผลอย่างไรต่อการที่ต้องเผชิญกับการเหยียดเพศและการรับรู้เกี่ยวกับสังคมในแง่มุมต่างๆ
4. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรให้ผู้ร่วมการวิจัยได้ประเมินความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่อการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติและแบบให้คุณค่ามีความหมายทางบวกหรือทางลบอย่างน้อยเพียงใด จะทำให้เข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จุลาภา ศรีละเวช. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างความลำเอียงทางเพศในการอนุมานสาเหตุและเจตคติต่อผู้หญิง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพวัลย์ แก้วมีศรี และ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด. (2550). *สตรีในสามทศวรรษของเศรษฐกิจไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2545). *การพัฒนามาตรฐานวัดด้านบุคลิกภาพ*. เอกสารประกอบการเรียนวิชา 3800784 การวิจัยทางจิตวิทยา, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมลพรรณ วายจตุ. (2536). *สถานภาพและบทบาทของสตรีไทย: การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2550). *แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔)* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อรพินท์ สฟโซคชัย (2541). *สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี*. กรุงเทพมหานคร, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

- Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Archer, J., & Lloyd, B. (2002). *Sex and gender* (2nd ed.). New York: Cambridge University Press.

- Barreto, M., & Ellemers, N. (2005). The burden of benevolent sexism: How it contributes to the maintenance of gender inequalities. *European Journal of Social Psychology* 35, 633– 642.
- Barreto, M., Ryan, M. K., & Schmitt, M. (2009). *The glass ceiling in the 21st century: Understanding barriers to gender equality*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Becker, J. C. (2010). Why do women endorse hostile and benevolent sexism? The role of salient female subtypes and personalization of sexist contents. *Sex Roles*, 62, 453– 467.
- Becker, J. C. & Wright, S. C. (2011). Yet another dark side of chivalry: Benevolent sexism undermines and hostile sexism motivates collective action for social change. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101, 62-77.
- Carter, D. B., & McCloskey, L. A. (1983-1984). Peers and the maintenance of sex-typed behavior: The development of children's conceptions of cross-gender behavior in their peers. *Social Cognition*, 2, 294-314.
- Connelly, K. H., M. (2012). Why is benevolent sexism appealing? Associations with system justification and life satisfaction. *Psychology of Women Quarterly*, 36, 432-443.
- Eagly, A. H., Karau, S. J., & Makhijani, M. G. (1995). Gender and the effectiveness of leaders: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 117, 125-145.
- Ellemers, N. (2001). Individual upward mobility and the perceived legitimacy of intergroup relations. In J. T. Jost & B. Major (Eds.), *The psychology of intimacy* (pp. 205-222). New York, NY: Cambridge University Press.
- Ellemers, N., & Barreto, M. (2009). Collective action in modern times: How modern expressions of prejudice prevent collective action. *Journal of Social Issues*, 65, 749-768.

- Gamson, W. A. (1992). The social psychology of collective action. In A. D. Morris & C. M. Muller (Eds.), *Frontier in social movement theory* (pp. 53-76). New Haven, CT: Yale University Press.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (1996). The ambivalent sexism inventory: Differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, *70*, 491–512.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (1997). Hostile and benevolent sexism: Measuring ambivalent sexist attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly*, *21*, 119-135.
- Glick, P., & Fiske, S. T. (2001). An ambivalent alliance: Hostile and benevolent sexism as complementary justifications for gender inequality. *American Psychologist*, *56*, 109 –118.
- Glick, P., Diebold, J., Bailey-Werner, B., & Zhu, L. (1997). The two faces of Adam: Ambivalent sexism and polarized attitudes toward women. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *23*, 1323–1334.
- Glick, P., et al. (2000). Beyond prejudice as simple antipathy: Hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, *79*, 763-775.
- Jackman, M. R. (1994). *The velvet glove: Paternalism and conflict in gender, class, and race relations*. CA: University of California Press.
- Jost, J. T., & Banaji, M. R. (1994). The role of stereotyping in system-justification and the production of false-consciousness. *British Journal of Social Psychology*, *33*, 1-27.
- Jost, J. T., & Hunyady, O. (2002). The psychology of system justification and the palliative function of ideology. *European Review of Social Psychology*, *13*, 111–153.

- Jost, J. T., & Kay, A. C. (2005). Exposure to benevolent sexism and complementary gender stereotypes: Consequences for specific and diffuse forms of system justification. *Journal of Personality and Social Psychology, 88*, 498-509.
- Katz, I. (1981). *Stigma: A social psychology analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Kay, A. C. Friesen, J. (2011). On social stability and social change: Understanding when system justification does and does not occur. *Current Directions in Psychological Science, 20*, 360–364.
- Klandermans, B. (1997). *The Social Psychology of Protest*. Oxford: Blackwell.
- Kline, R. B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). New York: Guilford Press.
- Kraus, S. J. (1995). Attitudes and the prediction of behaviour: A meta-analysis of the empirical literature. *Personality and Social Psychology Bulletin, 21*(1), 58–75.
- Lips, H. M. (2006). *A new psychology of women: Gender, culture and ethnicity*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Moya, M., Glick, P., Expósito, F., De Lemus, S., & Hart, J. (2007). It's for your own good: Benevolent sexism and women's reactions to protectively justified restrictions. *Personality and Social Psychology Bulletin, 33*, 1421-1434.
- Napier, J. L., Thorisdottir, H., & Jost, J. T. (2010). The joy of sexism? A multinational investigation of hostile and benevolent justifications for gender inequality and their relations to subjective well-being. *Sex Roles, 62*, 405– 419.
- Pheterson, G. I., Kiesler, S. B., & Goldberg, P. A. (1971). Evaluation of the performance of women as a function of their sex, achievement, and personal history. *Journal of Personality and Social Psychology, 19*, 114-118.
- Snyder, M. (1974). Self-monitoring of expressive behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 30*, 526-537.

- Spencer, S. J., Steele, C. M., & Quinn, D. M. (1999). Stereotype threat and women's math performance. *Journal of Experimental Social Psychology, 35*, 4–28.
- Swim, J. K., & Cohen, L. L. (1997). Overt, covert, and subtle sexism: A comparison between the attitudes toward women and modern sexism scales. *Psychology of Women Quarterly, 21*, 103-118.
- Swim, J. K., Hyers, L. L., Cohen, L. L., & Ferguson, M. J. (2001). Everyday sexism: Evidence for its incidence, nature and psychological impact from three daily diary studies. *Journal of Social Issues, 57*, 31–53.
- Swim, J. K., Mallett, R., Russo-Devosa, Y., & Stangor, C. (2005). Judgments of sexism: A comparison of the subtlety of sexism measures and sources of variability in judgments of sexism. *Psychology of Women Quarterly, 29*, 406 – 411.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrated theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds), *The social psychology of intergroup relation*. (2nd ed., pp. 33-47). Monterey, CA: Brooks/Coll.
- Tavris, C., & Wade, C. (1984). *The longest war* (2nd ed.). San Diego, CA: Harcourt Brace Jovanovich.
- Turner, J., Hogg, M., Oakes, P., Reicher, S., & Wetherell, M. (1987). *Rediscovering the social group: A self-categorization theory*. Cambridge, MA: Blackwell.
- Twenge, J. M. (1997). Attitudes toward women, 1970-1995: A meta-analysis. *Psychology of Women Quarterly, 21*, 35-51.
- Unger, R. K. (1979). Toward a redefinition of sex and gender. *American Psychologist, 34*, 1085-1094.
- Van Zomeren, M., Postmes, T., & Spears, R. (2008). Toward an integrative social identity model of collective action: A quantitative research synthesis of three socio-psychological perspectives. *Psychological Bulletin, 134*, 504–535.

Wakslak, C. J., Jost, J. T., Tyler, T. R., & Chen, E. (2007). Moral outrage mediates the dampening effect of system justification on support for redistributive social policies. *Psychological Science, 18*, 267–274.

Wright, S. C. (2001). Strategic collective action: Social psychology and social change. In R. Brown & S. L. Gaertner (Eds.), *Intergroup processes: Blackwell handbook of social psychology* (Vol. 4, pp. 409-430). Oxford, England: Blackwell.

Wright, S. C., Taylor, D. M., & Moghaddam, F. M. (1990). The relationship of perceptions and emotions to behavior in the face of collective inequality. *Social Justice Research, 4*, 229–250.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง ก1

ข้อความที่มีคะแนนสูงสุด 10 ลำดับแรก ในเงื่อนไขที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ

(N = 60)

ข้อความ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ประเมินว่าเป็นการ เหยียดเพศแบบ เป็นปฏิบัติ (คน)	คะแนนการ ประเมินระดับของ การเหยียดเพศ
1. ผู้หญิงแสวงหาการได้มาซึ่งอำนาจโดยการเข้าควบคุมผู้ชาย	57	353
2. เมื่อผู้หญิงทำให้ผู้ชายผูกมัดกับเธอได้แล้ว ผู้หญิงมักจะพยายามเข้าควบคุมผู้ชายคนนั้นทุกฝีก้าว	55	329
3. ผู้หญิงจำนวนมากสนุกกับการหยอกเย้าผู้ชายโดยทำเหมือนพร้อมจะนอนด้วยจากนั้นก็ปฏิเสธเวลาที่ผู้ชายเข้ามาหา	54	404
4. ในการแข่งขันที่มีความยุติธรรมดีแล้ว เมื่อผู้หญิงแพ้ผู้ชายพวกเธอมักจะบ่นว่าถูกเลือกปฏิบัติ	54	289
5. เมื่อผู้หญิงต้องทำงานร่วมกันพวกเธอมักจะมีเรื่องจิกกัดกัน	49	233
6. ทุกวันนี้ผู้หญิงจำนวนมากยึดติดกับหน้าที่การงานจนละเลยลูกของตน	47	278
7. ความจริงแล้ว ผู้หญิงจำนวนมากแสวงหาสิทธิพิเศษต่างๆ ที่ผู้หญิงได้เปรียบผู้ชาย เช่น นโยบายการจ้างงาน โดยยกเอาความเท่าเทียมมาเป็นข้ออ้าง	47	296
8. นักเรียกร้องสิทธิสตรีแสวงหาโอกาสที่ผู้หญิงจะมีอำนาจเหนือกว่าผู้ชาย	47	295
9. นักเรียกร้องสิทธิสตรีมักจะเรียกร้องสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผลจากผู้ชาย	45	251
10. ผู้หญิงพูดถึงปัญหาของตนในที่ทำงานเกินจริง	43	194

ตาราง ก2

ข้อความที่มีคะแนนสูงสุด 10 ลำดับแรก ในเงื่อนไขที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ (N = 60)

ข้อความ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ประเมินว่าเป็นการ เหยียดเพศแบบ ให้คุณ (คน)	คะแนนการ ประเมินระดับของ การเหยียดเพศ
1. ผู้หญิงควรได้รับการทะนุถนอมและปกป้องจากผู้ชาย	55	331
2. ผู้ชายควรยินดีที่จะเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดู ผู้หญิงของตน	44	261
3. ผู้หญิงจำนวนมากมีความบริสุทธิ์อย่างผู้ชายน้อยคนจะมี	42	245
4. ผู้ชายทุกคนควรมีผู้หญิงที่เขาเทิดทูน	42	225
5. ผู้หญิงที่ดีควรได้รับการเทิดทูนบูชาโดยผู้ชายของเธอ	42	238
6. ลึกๆ แล้ว ผู้หญิงส่วนใหญ่โหยหาอ้อมแขนของผู้ชายที่ สามารถปกป้องและทำให้พวกเธอรู้สึกปลอดภัย	40	229
7. เมื่อเกิดภัยพิบัติ ผู้หญิงควรได้รับการช่วยเหลือก่อนผู้ชาย	39	219
8. เมื่อเปรียบเทียบกัน ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะมีความพิถีพิถันใน เรื่องของวัฒนธรรมและรสนิยมมากกว่าผู้ชาย	37	211
9. ผู้หญิงมีวิธีห่วยๆ ในแบบที่ผู้ชายไม่สามารถทำแบบเดียวกัน ได้	36	203
10. เมื่อเปรียบเทียบกัน ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะมีศีลธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเหนือกว่าผู้ชาย	30	149

ตารางที่ ก3

ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อของแบบสอบถามการ
รับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

ข้อ กระทง	การวิเคราะห์ข้อกระทง				ค่าที (<i>t</i>)	CITC (<i>N</i> = 60) (α = .75)	ข้อที่ ผ่าน
	วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ						
	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ				
	(n = 16)		(n = 21)				
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
1	4.69	1.01	2.43	0.75	7.81***	.58	√
2	4.75	0.93	2.57	0.87	7.32***	.68	√
3	5.13	0.96	3.29	0.72	6.69***	.52	√
4	4.88	1.20	3.10	1.14	4.60***	.50	√
5	6.75	0.45	5.90	1.45	<u>2.53*</u>	.36	√
6	5.00	0.82	3.43	1.17	4.60***	.33	√

หมายเหตุ ค่า *t* ที่ขีดเส้นใต้ เป็นการวิเคราะห์โดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ *r* (60) $\approx$ .211, .05

*p < .05 ***p < .001.

ตารางที่ ก4

ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อของแบบสอบถามการ
รับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นหญิง

ข้อ กระทง	การวิเคราะห์ข้อกระทง				ค่าที (t)	CITC (N = 60) ($\alpha = .85$)	ข้อที่ ผ่าน
	วิธีกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ						
	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ				
	(n = 16)		(n = 19)				
	M	SD	M	SD			
1	5.00	.97	2.89	.99	6.32***	.57	✓
2	5.81	.66	3.63	.96	7.72***	.78	✓
3	6.13	.72	2.84	.90	11.78***	.78	✓
4	5.38	.89	3.00	.88	7.92***	.68	✓

หมายเหตุ ค่าวิกฤตของ r (60) $\approx$ .211, .05

***p < .001.

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างข้อความที่ใช้จัดกระทำให้เกิดการเผชิญกับการเหยียดเพศแบบแยกชั้น

1. เจื่อนใจที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบเป็นปฎิบัติ

ผู้ชายส่วนใหญ่ในสังคมไทยมีความเชื่อว่า...

“ผู้หญิงพูดถึงปัญหาของตนในที่ทำงานเกินจริง”

“เมื่อผู้หญิงต้องทำงานร่วมกันพวกเธอมักจะมีเรื่องจิกกัดกัน”

“ผู้หญิงแสวงหาการได้มาซึ่งอำนาจโดยการเข้าควบคุมผู้ชาย”

“.....”

2. เจื่อนใจที่ให้เผชิญกับการเหยียดเพศแบบให้คุณ

ผู้ชายส่วนใหญ่ในสังคมไทยมีความเชื่อว่า...

“ผู้ชายทุกคนควรจะมีผู้หญิงที่เขาคิดชอบ”

“ผู้หญิงควรได้รับการทะนุถนอมและปกป้องจากผู้ชาย”

“ผู้หญิงที่ดีควรได้รับการเทิดทูนบูชาโดยผู้ชายของเธอ”

“.....”

3. เจื่อนใจที่เผชิญกับเจตคติเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป (เจื่อนใจควบคุม)

คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยมีความเชื่อว่า...

“การดื่มชาส่งผลดีต่อสุขภาพมากกว่าการดื่มกาแฟ”

“การปั่นจักรยานส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าการขับรถยนต์”

“ผู้คนจะมีความสุขในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มากกว่าช่วงระหว่างสัปดาห์”

“.....”

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างแบบสอบถามวัดการจัดกระทำเงื่อนไขการตลาด

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หลังข้อความที่ท่านคิดว่ามีลักษณะเดียวกับสิ่งที่ท่านรู้สึกได้ขณะอ่านข้อความที่ได้รับจากผู้วิจัยเมื่อตอนเริ่มต้นการทดลอง โปรดเลือกเพียงข้อเดียวเท่านั้น

ลักษณะของข้อความที่ได้อ่าน	
1. ข้อความที่ได้อ่าน ทำให้เกิดความรู้สึกว่ากำลังเผชิญกับความคิดเห็นของผู้ชายในสังคมไทยที่มีความรู้สึกไม่ชื่นชอบ ไม่เห็นชอบ หรือถูกเหยียดหยามผู้หญิงที่มีบทบาทขัดกับจารีตประเพณี เช่น ผู้หญิงทำงาน ผู้หญิงที่มีลักษณะยั่วยวน	.....
2. ข้อความที่ได้อ่าน ทำให้เกิดความรู้สึกว่ากำลังเผชิญกับความคิดเห็นของผู้ชายในสังคมไทยที่มีความรู้สึกนิยมชมชอบ ให้เกียรติยกย่อง และปกป้องดูแลผู้หญิงที่มีบทบาทเป็นไปในทางเดียวกับจารีตประเพณี เช่น ผู้หญิงที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน ผู้หญิงที่อ่อนโยนอ่อนน้อมตามผู้ชาย	.....
3. ข้อความที่ได้อ่านไม่ทำให้เกิดความรู้สึกในข้อ 1 หรือ 2 เลย	.....

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ความยุติธรรมระหว่างเพศ

คำชี้แจง ให้ท่านนึกถึงเหตุการณ์ในชีวิตทั่วไปของท่าน จากนั้นอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้ว วงกลมรอบตัวเลขที่ท่านคิดว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆ กัน	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การกระจายอำนาจทางสังคมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายมีความยุติธรรมดีแล้ว	1	2	3	4	5	6	7
2. การกระจายอำนาจทางสังคมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายมีความถูกต้องเหมาะสมแล้ว	1	2	3	4	5	6	7
3. โดยทั่วไป ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงมีความยุติธรรมดีอยู่แล้ว	1	2	3	4	5	6	7

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ข้อได้เปรียบของการเป็นผู้หญิง

คำชี้แจง ให้ท่านนึกถึงเหตุการณ์ในชีวิตทั่วไปของท่าน จากนั้นอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้ว
วงกลมรอบตัวเลขที่ท่านคิดว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	ค่อนข้าง ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอๆ กัน	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. การเป็นผู้หญิงทำให้ฉัน ได้เปรียบมากมาย	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันได้รับประโยชน์จาก การเป็นผู้หญิง	1	2	3	4	5	6	7
3. การเป็นผู้หญิงช่วยฉันได้ บ่อยครั้ง	1	2	3	4	5	6	7

ภาคผนวก จ

คำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดล

1. โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบเป็นปฏิบัติ

DA NI=4 NO=127 MA=CM

LA

hos gen per col

KM

1.0000

0.0531 1.0000

-0.0803 0.3370 1.0000

0.1307 -0.1132 -0.0811 1.0000

Mean

.4961 4.3583 4.2894 9.0787

SD

.5020 .7730 .9802 6.7795

SE

2 3 4 1 /

MO NX=1 NY=3 NK=1 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY PH=SY

LE

GEN PER COL

LK

HOS

FR BE(3,1) BE(3,2) GA(1,1) GA(2,1) GA(3,1)

FI TE(1,1) TE(2,2) TE(3,3) TD(1,1) PH(1,1) TE(2,1) PS(3,3) TE(3,1)

ST .1403 TE(1,1)

ST .1302 TE(2,2)

ST .000 TE(3,3) TD(1,1)

ST 1 LX(1,1) LY(3,3)

ST .6487 LY(1,1)

ST .8591 LY(2,2)

ST .2520 PH(1,1)

ST .26 TE(2,1)

ST 30 PS(3,3)

ST 3.01 TE(3,1)

PD

OU TV SE NS AM SO PC RS EF FS SS SC PT MR MI ND=3

2. โมเดลการวิเคราะห์อิทธิพลของการเหยียดเพศแบบให้คุณ

DA NI=4 NO=125 MA=CM

LA

ben gen per col

KM

1.0000

0.0627 1.0000

-0.0178 0.2280 1.0000

-0.1500 0.0520 0.1010 1.0000

Mean

.4880 4.3600 4.3520 7.3440

SD

.5019 .6941 .8794 5.8889

SE

2 3 4 1 /

MO NX=1 NY=3 NK=1 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY PH=SY

LE

GEN PER COL

LK

BEN

FR BE(3,1) BE(3,2) GA(1,1) GA(2,1) GA(3,1)

FI TE(1,1) TE(2,2) TE(3,3) TD(1,1) PH(1,1) TE(2,1) PS(3,3)

ST .1403 TE(1,1)

ST .1302 TE(2,2)

ST .000 TE(3,3) TD(1,1)

ST 1 LX(1,1) LY(3,3)

ST .6487 LY(1,1)

ST .8591 LY(2,2)

ST .2519 PH(1,1)

ST .14 TE(2,1)

ST 30 PS(3,3)

PD

OU TV SE NS AM SO PC RS EF FS SS SC PT MR MI ND=3

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวธารวิมล ดิษฐรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2533 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554 จากนั้นศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2555

